

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo

Skrb za dediščino s področja športa

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo

Skrb za dediščino s področja športa

Številka: 320-11/2014/76

Ljubljana, 4. septembra 2017

Povzetek

Računsko sodišče je revidiralo učinkovitost *Vlade Republike Slovenije* (v nadaljevanju: vlada) in *Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport* pri skrbi za dediščino s področja športa od 1. 1. 2000 do izdaje osnutka revizijskega poročila. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je do 30. 11. 2000 delovalo kot Ministrstvo za šolstvo in šport, v obdobju od 30. 11. 2000 do 3. 12. 2004 kot Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, od 3. 12. 2004 do 10. 2. 2012 kot Ministrstvo za šolstvo in šport, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport in od 20. 3. 2013 kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: ministrstvo).

Cilj revizije je bil izrek mnenja o učinkovitosti vlade in ministrstva pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti. Vlada je na predlog ministrstva leta 2000 za ta namen ustanovila Muzej športa (v nadaljevanju: muzej) kot samostojen javni zavod, v letu 2013 pa ga je pripojila Zavodu za šport Republike Slovenije Planica.

Računsko sodišče je ocenilo, da vlada in ministrstvo od ustanovitve muzeja do izdaje osnutka revizijskega poročila *nista bila učinkovita* pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti.

Računsko sodišče je ugotovilo, da vlada ni izvedla vseh aktivnosti, ki so v njeni pristojnosti in so pomembne za delovanje muzeja. Muzej ni bil ustanovljen na ustreznih pravnih podlagah, saj so bile te vzpostavljene šele s sprejetjem Zakona za uravnoteženje javnih financ. Vlada ni jasno določila, katero ministrstvo je za muzej pristojno. Ta nejasnost je pomembna predvsem zaradi opredelitve odgovornosti za finančni del poslovanja muzeja, ki je bila ključna tako ob ustanovitvi kot ob kasnejšem delovanju muzeja. V praksi je pristojnosti v razmerju do muzeja dejansko izvrševalo ministrstvo, ki je tudi v celoti financiralo delovanje muzeja.

Ministrstvo niti ob ustanovitvi muzeja niti kasneje, ko se je zbirka gradiva v obdobju delovanja povečevala, ni zagotovilo primernih prostorskih pogojev in opreme za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti. Z muzejem tudi ni sklenilo pogodbe o upravljanju prostorov, ki jo je predvideval sklep o dodelitvi prostorov. Ministrstvo muzeju ni zagotovilo pogojev za pripravo sodobne in za obiskovalce privlačne stalne razstave, ki bi sledila tudi novim športom in omogočala dopolnjevanje zbirke glede na razvoj novih športov in rezultatov športnikov. Zagotovljena finančna sredstva ministrstva so zadostovala le za delno varovanje muzeja, ni pa bilo mogoče z njimi zagotoviti ustrezne hrambe in varovanja zbranega muzejskega gradiva ter zavarovanja premoženja.

Čeprav je ministrstvo v obdobju, na katero se nanaša revizija, sklenilo pogodbe o izvajanju javne službe in financiranju nalog z muzejem in Zavodom za šport Republike Slovenije Planica, pa od ustanovitve muzeja do leta 2009 ni imelo določenih izhodišč in kazalcev za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja. Ministrstvo bi moralo z muzejem uskladiti tudi izhodišča in kazalce za izvedbo programskega dela muzeja, saj bi samo na podlagi teh izhodišč lahko načrtovalo razvoj varstva kulturne dediščine na področju športa.

Ministrstvo tako ni imelo kriterijev za določitev potrebnega števila in potrebne strokovne usposobljenosti kadra za delovanje muzeja. Noben dokument ministrstva ni podrobneje določil potrebnega števila in strukture zaposlenih v muzeju, ministrstvo pa tega tudi ni preverjalo. Ker ministrstvo ni opredelilo potrebnega števila zaposlenih v muzeju, tudi ni zagotovilo sredstev za njihovo zaposlitev. Do leta 2008 je ministrstvo financiralo le stroške dela direktorja muzeja, od leta 2008 dalje pa je financiralo stroške dela za dva zaposlena, najnujnejše materialne stroške ter minimalne stroške investicij v letu 2009. Zaradi nezadostnega števila zaposlenih v muzeju ni bilo mogoče oblikovati sveta zavoda in strokovnega sveta zavoda v skladu z aktom o njegovi ustanovitvi. Niti ob ustanovitvi muzeja niti kasneje ministrstvo ni opredelilo, katere investicije so potrebne za delovanje muzeja, niti ni zanje, razen 25.580 evrov v letu 2009, načrtovalo in namenilo sredstev.

Vlada ni v celoti izvajala nadzora nad izvrševanjem določenih obveznosti muzeja. Imenovala je sicer svoja predstavnika v svet muzeja, vendar v okviru svojih nadzorstvenih pristojnosti ni zaznala in se odzvala na dejstvo, da ji muzej ni posredoval v soglasje letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012 ter da organi muzeja niso bili oblikovani v skladu s sklepom o ustanovitvi muzeja.

Ministrstvo do leta 2015 ni imelo v celoti vzpostavljenega nadzora nad namensko porabo sredstev, saj je šele z letom 2016 v pogodbah o sofinanciranju določilo potrebna dokazila za nastale stroške, z letom 2015 pa tudi, da bo poleg rednih mesečnih nadzorov izvedlo dva oziroma tri obdobje nadzore v skladu z letnim programom nadzora. Ministrstvo je izvedlo dva obdobja nadzora nad porabo sredstev Zavoda za šport Republike Slovenije Planica za leto 2015 in dva za leto 2016.

Pred ukinitvijo muzeja kot samostojnega pravnega subjekta in njegovo pripojitvijo k Zavodu za šport Republike Slovenije Planica bi ministrstvo moralo opraviti analize prednosti, slabosti in ciljev takšne pripojitve glede stroškov delovanja muzeja, zlasti pa glede učinkovitosti ohranjanja in razvoja kulturne dediščine s področja športa, vendar tega ni storilo. Iz analize podatkov o stroških po pripojitvi pa ni razvidno, da bi ta odločitev bistveno vplivala na stroške delovanja muzeja, povečanje obiska muzeja ali povečanje njegovih aktivnosti.

Na podlagi Resolucije o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 je vlada na predlog ministrstva sprejela tudi Izvedbeni načrt nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023, ki predvideva ukrepe in dejavnosti za iskanje rešitev za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti na področju športa ter iskanje primerne lokacije muzeja. Računsko sodišče meni, da ta izvedbeni načrt premalo podrobno določa dejavnosti, roke za njihovo izvedbo, nosilce dejavnosti in koordinacijo med njimi. Ministrstvo je marca 2014 sodelovalo pri oblikovanju Odbora za pripravo izhodišč za delovanje muzeja, ki pa se je v tem letu sestel le še enkrat, kasneje pa ne več, saj se je odločil čakati na sprejem odločitve o potencialnih lokacijah muzejskih prostorov. Analiza možnih lokacij muzejskih prostorov, ki jo je pripravilo ministrstvo, se nanaša le na njihovo primernost, ne pa tudi na potrebna vlaganja in stroške, ki bi bili potrebni za vzpostavitev muzeja na vsaki od možnih lokacij.

Računsko sodišče je od ministrstva in vlade zahtevalo *predložitev odzivnih poročil*, v katerih morata izkazati popravljalne ukrepe za odpravo ugotovljenih nesmotnosti, in ministrstvu podalo *priporočila* za učinkovitejšo pripravo odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto resolucijo oziroma izvedbeni načrt, vladi pa *priporočilo* glede ustanavljanja javnih zavodov.

KAZALO

1. UVOD	8
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE	8
1.2 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	9
1.2.1 Vlada	9
1.2.2 Ministrstvo	9
1.3 PREDSTAVITEV PODROČJA REVIZIJE.....	10
1.3.1 Zagotavljanje pogojev za izvajanje javne službe muzeja	10
1.3.1.1 Minimalne zahteve za vpis muzeja v razvid muzejev.....	11
1.3.1.2 Standardi hranjenja muzejskega gradiva.....	13
1.3.2 Ustanovitev muzeja	14
1.3.3 Pripojitev muzeja k zavodu za šport.....	16
1.4 REVIZIJSKI PRISTOP	17
2. UGOTOVITVE	18
2.1 PRAVNI IN DEJANSKI OKVIR ZA DELOVANJE MUZEJA.....	18
2.2 MATERIALNI POGOJI ZA IZVAJANJE IN RAZVOJ MUZEJSKE DEJAVNOSTI	21
2.2.1 Pogoji ob ustanovitvi muzeja.....	21
2.2.2 Pogoji za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti	21
2.2.3 Zagotavljanje tehničnih pogojev in opreme za hrambo in varovanje zbranega muzejskega gradiva	23
2.3 ZAGOTAVLJANJE KADROVSKIH POGOJEV ZA DELOVANJE MUZEJA.....	25
2.4 ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH SREDSTEV ZA DELOVANJE MUZEJA	26
2.4.1 Načrtovanje finančnih sredstev	26
2.4.2 Financiranje dejavnosti	27
2.4.3 Sredstva za investicije.....	30
2.5 ZAGOTAVLJANJE NADZORA NAD DELOVANJEM MUZEJA.....	31
2.5.1 Vzpostavitev nadzora nad izvrševanjem obveznosti, ki izhajajo iz aktov o ustanovitvi.....	31
2.5.2 Vzpostavitev nadzora nad porabo sredstev muzeja.....	32
2.6 OHRANJANJE DEDIŠČINE S PODROČJA ŠPORTA V PRIHODNJE.....	34
2.6.1 Pripojitev muzeja k zavodu za šport.....	34

2.6.2	Rešitve za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu.....	36
3.	MNENJE	40
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	43
5.	PRIPOROČILA	45

1. UVOD

Revizijo o skrbi za dediščino s področja športa od ustanovitve javnega zavoda Muzej športa smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 17. 12. 2014.

Naša pristojnost je na podlagi opravljene revizije podati opisno mnenje o učinkovitosti Vlade Republike Slovenije in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport⁴ pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti v obdobju od 1. 1. 2000 do izdaje osnutka revizijskega poročila.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵, tako da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Cilj revizije je izrek mnenja o učinkovitosti vlade in ministrstva pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti od 1. 1. 2000 do izdaje osnutka revizijskega poročila 24. 3. 2017.

Da bi lahko izrekli mnenje o učinkovitosti vlade in ministrstva pri ohranjanju dediščine s področja športa, smo si zastavili glavno revizijsko vprašanje, *ali vlada in ministrstvo učinkovito izvajata svoje naloge za ohranjanje dediščine s področja športa*.

Odgovor na zastavljeno vprašanje smo pridobili s pomočjo odgovorov na naslednja podvprašanja:

- ali je vlada izvedla vse aktivnosti, ki so v njeni pristojnosti in so pomembne za delovanje muzeja;

¹ Uradni list RS, št. 11/01, 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 320-11/2014/10 in dopolnitev sklepa št. 320-11/2014/25 z dne 23. 11. 2015.

⁴ V skladu z Zakonom o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93) je ministrstvo do 30. 11. 2000 delovalo kot Ministrstvo za šolstvo in šport; v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 119/00) je od 30. 11. 2000 do 3. 12. 2004 delovalo kot Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport; v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 123/04) je od 3. 12. 2004 do 10. 2. 2012 delovalo kot Ministrstvo za šolstvo in šport; v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 8/12) je od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 delovalo kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport; v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 21/13) pa od 20. 3. 2013 deluje kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

⁵ Uradni list RS, št. 43/13.

- ali je ministrstvo zagotovilo primerne materialne pogoje za ohranjanje in razvoj muzejske dejavnosti s področja športa;
- ali je ministrstvo zagotavljalo ustrezne kadrovske pogoje za delovanje muzeja;
- ali je ministrstvo zagotovilo ustrezna finančna sredstva za delovanje muzeja;
- ali ima ministrstvo vzpostavljen ustrezen nadzor nad delovanjem muzeja;
- ali je ministrstvo po pripojitvi muzeja učinkoviteje skrbelo za ohranjanje dediščine s področja športa.

1.2 Predstavitev revidirancev

1.2.1 Vlada

Pristojnosti in odgovornosti vlade pri ustanovitvi muzeja, določitvi ministrstva, pristojnega za financiranje delovanja muzeja, in pri zagotavljanju pogojev za njegovo delovanje so v obdobju, na katero se nanaša revizija, določali Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture⁶ (v nadaljevanju: ZUJIPK), Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo⁷ (v nadaljevanju: ZUJIK), Zakon o varstvu kulturne dediščine⁸ (v nadaljevanju: ZVKD), Zakon o varstvu kulturne dediščine⁹ (v nadaljevanju: ZVKD-1), Zakon o državni upravi¹⁰ in akt o ustanovitvi.

Za poslovanje vlade so skupno odgovorni vsi njeni člani, za delo posameznega ministrstva pa pristojni minister. Predsednik vlade vodi in usmerja delo vlade, skrbi za enotnost politične in upravne usmeritve vlade, usklajuje delo ministrov, predstavlja vladu ter sklicuje in vodi njene seje. V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so funkcijo predsednika vlade opravljali:

- dr. Andrej Bajuk od 7. 6. do 30. 11. 2000,
- dr. Janez Drnovšek od 30. 11. 2000 do 19. 12. 2002,
- mag. Anton Rop od 19. 12. 2002 do 3. 12. 2004,
- Janez Janša od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008,
- Borut Pahor od 21. 11. 2008 do 10. 2. 2012,
- Janez Janša od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013,
- mag. Alenka Bratušek od 20. 3. 2013 do 18. 9. 2014 in
- dr. Miro Cerar od 18. 9. 2014.

1.2.2 Ministrstvo

Kot revidiranca smo določili ministrstvo, ki je v letu 2000 vladi predlagalo ustanovitev muzeja. Vlada je v Sklepu o ustanovitvi javnega zavoda Muzej športa¹¹ (v nadaljevanju: sklep o ustanovitvi muzeja) določila, da je muzej ustanovljen za opravljanje dejavnosti varstva kulturne dediščine s področja športa. Muzej je v vseh letih delovanja financiralo samo ministrstvo in mu zagotavljalo pogoje za njegovo delovanje

⁶ Uradni list RS, št. 75/94. Veljal je do 24. 10. 2002, razen določb 55., 56. in 57. člena, ki so veljale do uveljavitve novega zakona, ki je urejal društva, z dne 28. 6. 2006.

⁷ Uradni list RS, št. 96/02, 53/07, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13. Velja od 25. 1. 2002.

⁸ Uradni list RS, št. 7/99. Veljal je do 29. 2. 2008.

⁹ Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 90/12, 111/13, 32/16. Velja od 1. 3. 2008.

¹⁰ Uradni list RS, št. 52/02, 56/03, 61/04, 123/04, 93/05, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16.

¹¹ Uradni list RS, št. 36/00, 103/00, 66/01, 16/13.

(prostore, opremo, kadre, sredstva za delovanje in opravljalo nadzor nad njegovim delovanjem), kar je podrobneje predstavljeno v nadaljevanju tega poročila.

Ministrstvo na podlagi 39. člena Zakona o državni upravi opravlja poleg ostalih nalog tudi naloge s področja športa.

Odgovorne osebe ministrstva v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile:

- dr. Pavel Zgaga, minister za šolstvo in šport, od 29. 7. 1999 do 7. 6. 2000,
- dr. Lovro Šturm, minister za šolstvo in šport, od 7. 6. do 30. 11. 2000,
- dr. Lucija Čok, ministrica za šolstvo, znanost in šport, od 30. 11. 2000 do 19. 12. 2002,
- dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo, znanost in šport, od 19. 12. 2002 do 3. 12. 2004,
- dr. Milan Zver, minister za šolstvo in šport, od 3. 12. 2004 do 21. 11. 2008,
- dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport, od 21. 11. 2008 do 10. 2. 2012,
- dr. Žiga Turk, minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013,
- dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport, od 20. 3. 2013 do 18. 9. 2014,
- dr. Stanislava Setnikar Cankar, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, od 18. 9. 2014 do 13. 3. 2015,
- dr. Miroslav Cerar, predsednik vlade v funkciji ministra za izobraževanje, znanost in šport, od 14. 3. do 26. 3. 2015 in od 9. 4. do 13. 5. 2015,
- mag. Klavdija Markež, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, od 27. 3. do 9. 4. 2015,
- dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, od 13. 5. 2015.

1.3 Predstavitev področja revizije

1.3.1 Zagotavljanje pogojev za izvajanje javne službe muzeja

V obdobju, na katero se nanaša revizija, sta varstvo kulturne dediščine urejala ZVKD, ki je veljal do 29. 2. 2008, in ZVKD-1, ki velja od 1. 3. 2008. Država zagotavlja izvajanje državne javne službe muzejev z ustanavljanjem državnih muzejev ter pooblaščenjem in financiranjem drugih muzejev za izvajanje nalog varstva premične in žive dediščine širšega pomena (pooblašчени muzeji). Nadzor nad izvajanjem javne službe izvaja ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino.

Ministrstvo za kulturo je na podlagi Sklepa o spremembah in dopolnitvah sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Muzej športa¹² (v nadaljevanju: sprememba sklepa o ustanovitvi muzeja) pridobilo nekatere pristojnosti v razmerju do muzeja, vendar pa ga je v celoti financiralo ministrstvo, ki je tudi dejansko izvrševalo ustanoviteljske pravice.

¹² Uradni list RS, št. 103/00.

1.3.1.1 Minimalne zahteve za vpis muzeja v razvid muzejev

Muzeji, ki opravljajo državno javno službo, morajo biti v skladu s 86. členom ZVKD-1¹³ vpisani v razvid muzejev¹⁴. V skladu s 87. členom ZVKD-1 je razvid muzejev javna listina, v katero se vpisujejo muzeji, ki izpolnjujejo osnovne prostorske, finančne in kadrovske zahteve za hranjenje dediščine in njeno varstvo. V razvid se lahko vpisujejo tudi muzeji, ki ne opravljajo državne javne službe, izpolnjujejo pa zahteve za vpis. Predlog za vpis poda muzej s soglasjem svojega ustanovitelja.

V skladu s petim odstavkom 87. člena ZVKD-1 muzej izpolnjuje zahteve za vpis v razvid muzejev, če zagotavlja dostopnost javnosti do zbirk, ima izdelan načrt fizičnega in tehničnega varovanja ter škodnega zavarovanja muzejskih zbirk, ki ga potrdi ustanovitelj, izpolnjuje minimalne strokovne, prostorske in tehnične zahteve ter ima za ogled določen odpiralni čas in vstopnino.

Da se muzej vpiše v razvid muzejev, je moral oziroma mora izpolnjevati osnovne strokovne, kadrovske, finančne, tehnične in prostorske zahteve. V obdobju, na katero se nanaša revizija, so te pogoje določali:

- do 28. 2. 2009 Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine¹⁵ (v nadaljevanju: pravilnik iz leta 2000);
- od 1. 3. 2009 do 22. 6. 2012 Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev¹⁶ (v nadaljevanju: stari pravilnik o varovanju);
- od 23. 6. 2012 Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev¹⁷ (v nadaljevanju: novi pravilnik o varovanju).

Strokovne, kadrovske in finančne zahteve, ki jih mora muzej izpolnjevati, da se vpiše v razvid muzejev, določene v novem pravilniku o varovanju, so:

- ima vodjo s pooblastili, ki omogočajo osnovno kadrovsko in finančno poslovanje muzeja;
- ima v delovnem razmerju za nedoločen čas vsaj eno osebo s strokovnim nazivom s področja muzejev;
- ima angažirano osebje z ustreznimi strokovnimi nazivi za zbiranje, akcesijo in inventarizacijo in za varovanje muzejskega gradiva, ki ga hrani, ali pa zagotovi sodelovanje muzeja, ki je že vpisan v razvid in ki takšno osebje ima;

¹³ ZVKD je v 25. členu določal, da mora izvajalec javne službe imeti strokovno usposobljene delavce za vsa področja dejavnosti, ki jih opravlja kot javno službo, ter prostorske, tehnične pogoje in opremo za opravljanje strokovne dejavnosti na teh področjih. Minister s pravilnikom določi zahteve in podrobnejše pogoje.

¹⁴ Muzej je država ustanovila kot državni muzej za opravljanje javne službe na področju premične dediščine športa. Za vpis v razvid muzejev je pristojno Ministrstvo za kulturo, ki vpisuje muzeje v razvid po upravnem postopku na podlagi dokazil in mnenja Službe za premično dediščino in muzeje o izpolnjevanju zahtev za vpis v razvid. Muzej je bil vpisan v razvid muzejev pri Ministrstvu za kulturo in je po pripojitvi k Zavodu za šport Republike Slovenije Planica (v nadaljevanju: zavod za šport) vanj še vedno vpisan, čeprav ni več samostojna pravna oseba.

¹⁵ Uradni list RS, št. 113/00.

¹⁶ Uradni list RS, št. 110/08, 32/09.

¹⁷ Uradni list RS, št. 47/12.

- ima angažirano osebje, ki je usposobljeno za finančno načrtovanje in vodenje računovodstva v skladu z računovodskimi standardi;
- nima blokirane računa zadnjega pol leta in ni v postopkih zaradi insolventnosti¹⁸.

Tehnične zahteve, ki jih mora muzej izpolnjevati, da se vpiše v razvid muzejev, določene v novem pravilniku o varovanju¹⁹, so:

- ima načrt fizičnega in tehničnega, predvsem protivlomnega in protipožarnega varovanja, ki vsebuje specifikacije za ustrezno tehnično opremo za zaščito pred vlomom, nepooblaščenim dostopom, požarom in udarom strele za vse prostore, ki so namenjeni obiskovalcem, in prostore za hrambo dokumentacije, arhiva in muzejskega gradiva;
- ima zagotovljeno fizično in tehnično varovanje z zaposlenim osebjem, ki ima nacionalno poklicno kvalifikacijo po predpisih s področja zasebnega varovanja, ali z imetnikom licence za varovanje premoženja v skladu z navedenimi predpisi;
- ima sklenjeno zavarovanje za primer poškodovanja, uničenja ali kraje za muzejsko gradivo, opremo in prostore, kjer se muzejsko gradivo hrani;
- ima osnovno tehnično in programsko opremo za dokumentiranje in varno hranjenje muzejskega gradiva in dokumentacije;
- ima zagotovljeno redno vzdrževanje prostorov, tehnične in programske opreme.

*Prostorske zahteve*²⁰, ki jih mora muzej izpolnjevati, da se vpiše v razvid muzejev, določene v novem pravilniku o varovanju, so:

- ima delovni prostor za strokovno osebje, dokumentacijo in arhiv;
- ima prostor za razstavno dejavnost;
- ima prostor za hranjenje muzejskega gradiva, ki po velikosti in opremljenosti ustreza zvrsti muzejskega gradiva.

¹⁸ V starem pravilniku o varovanju, ki je veljal od leta 2008 do leta 2012, se je zadnja alineja razlikovala ("izkazuje pozitivno finančno poslovanje v zadnjih dveh letih"). Pravilnik iz leta 2000 je te pogoje določal v 3. členu in jih podrobneje navajamo v nadaljevanju tega poročila.

¹⁹ Enako je določal stari pravilnik o varovanju, pravilnik iz leta 2000 pa te zahteve določa v 6. členu in jih podrobneje navajamo v nadaljevanju tega poročila.

²⁰ Enako je določal stari pravilnik o varovanju. Pravilnik iz leta 2000 je te zahteve določal v 5. členu, in sicer: Prostori izvajalcev javne službe morajo ustrezati pogojem, ki so predpisani s tem pravilnikom in z drugimi predpisi (sanitarno-zdravstvenimi, o graditvi objektov, varstvu okolja, pred požari, varstvu pri delu). Muzej mora imeti:

- razstavni prostor za stalne in občasne razstave,
- prostor za ohranjanje muzejskega gradiva,
- ustrezne depoje,
- prostor za namestitev zaposlenega osebja in dokumentacije,
- prostor za obiskovalce (repcija, garderoba, sanitarije),
- prostor za vzgojno-izobraževalno delo.

Prostori muzeja morajo zagotavljati varno hranjenje predmetov ter zaščito pred krajo in vsemi škodljivimi vplivi, ki jih je moč predvideti, razstavni prostor pa tudi nemoten ogled in strokovno predstavitev gradiva.

Priporočeno razmerje med prostori iz prejšnjega odstavka je 40 : 60, in sicer je 40 odstotkov prostorov namenjeno obdelavi, hranjenju zbirk in strokovnemu osebju muzeja, 60 odstotkov pa prostorom za obiskovalce, ki so odprti za javnost na podlagi odpiralnega časa muzeja. Prostori, v katerih se hrani in razstavlja muzejsko gradivo, morajo ustrezati klimatskim standardom, ki so priloga obeh pravilnikov o varovanju. Za izjemno občutljivo muzejsko gradivo se podrobnejši prostorski standardi določijo z načrtom hranjenja in razstavljanja, ki ga pripravi muzej.

1.3.1.2 Standardi hranjenja muzejskega gradiva

Državni muzeji in pooblaščen muzeji morajo za opravljanje državne javne službe za varovanje in hranjenje muzejskega gradiva poleg minimalnih zahtev iz V. poglavja obeh pravilnikov izpolnjevati tudi strokovne, tehnične in prostorske standarde, določene v VI. poglavju obeh pravilnikov²¹. Državni in pooblaščen muzeji, ki ne hranijo večje količine občutljivega muzejskega gradiva, morajo izpolnjevati samo strokovne standarde ter minimalne zahteve iz V. poglavja obeh pravilnikov. Katere standarde poleg strokovnih standardov mora izpolnjevati muzej, se določi v aktu o ustanovitvi državnega muzeja oziroma v sklepu o podelitvi pooblastila drugemu muzeju.

Strokovni standardi, ki jih morajo izpolnjevati državni in pooblaščen muzeji po 13. členu novega pravilnika o varovanju²², so:

- muzej je odprt za javnost vsaj tri leta pred začetkom postopka za pridobitev statusa muzeja s pooblastilom za opravljanje državne javne službe; ima nadzorne organe, ki so pooblaščen za redno spremljanje njegovega poslovanja;
- zagotavlja izvajanje državne javne službe za izvajanje nalog varstva premične in žive dediščine širšega pomena;

²¹ Stari in novi pravilnik o varovanju od 12. člena do 15. člena.

²² 13. člen starega pravilnika o varovanju pa je določal naslednje strokovne standarde:

- muzej je odprt za javnost vsaj tri leta pred začetkom postopka za pridobitev statusa državnega ali pooblaščenega muzeja;
- ima nadzorne organe, ki so pooblaščen za redno spremljanje njegovega poslovanja;
- posluje na podlagi strateškega in letnih načrtov dela, ki obsegajo vse za delovanje in upravljanje muzeja pomembne naloge, predvsem naloge zbiranja, dokumentiranja, razstavljanja, predstavljanja dediščine javnosti in fizičnega ohranjanja muzejskega gradiva in zavarovanja tveganj;
- ima v delovnem razmerju vsaj tri osebe s strokovnim nazivom z muzejskega področja;
- ima vsaj eno osebo z nazivom s konservatorsko-restavratorskega področja, če muzej hrani večjo količino občutljivega muzejskega gradiva;
- ima vsaj eno osebo, odgovorno za delovanje dokumentacijskega sistema, hranjenje dokumentacije in arhiva za začetnih 20.000 inventariziranih enot gradiva, ki niso zaključene zbirke;
- ima vsaj enega knjižničarja ali bibliotekarja za začetnih 15.000 knjižnih enot v strokovni knjižnici;
- ima vsaj eno osebo, odgovorno za izvajanje pedagoških in andragoških programov, javno komuniciranje muzeja in muzejskih zbirk in za posredovanje informacij javnega značaja;
- ima vsaj eno osebo, ki nadzira tehnične pogoje hranjenja, opravlja tehnična dela pri pripravi razstav ter skrbi za prenos in prevoz;
- ima vsaj eno osebo, odgovorno za sprejem obiskovalcev, prodajo vstopnic in sorodne naloge (na primer muzejsko trgovino).

- ima v delovnem razmerju vsaj tri osebe s strokovnim nazivom z muzejskega področja;
- ima vsaj eno osebo z nazivom s konservatorsko-restavratorskega področja, če muzej hrani večjo količino občutljivega muzejskega gradiva;
- ima vsaj eno osebo, odgovorno za delovanje dokumentacijskega sistema, hranjenje dokumentacije in arhiva;
- ima vsaj eno osebo za delovanje strokovne knjižnice; ima vsaj eno osebo, odgovorno za izvajanje pedagoških in andragoških programov;
- ima vsaj eno osebo, ki nadzira tehnične pogoje hranjenja in varovanja.

1.3.2 Ustanovitev muzeja

Vlada je na predlog ministrstva 20. 4. 2000 s sklepom o ustanovitvi muzeja ustanovila muzej, ki je deloval kot samostojni javni zavod do 1. 3. 2013, ko ga je vlada pripojila k zavodu za šport.

Na podlagi 3. člena Zakona o zavodih²³ (v nadaljevanju: ZZ) in 23. člena Zakona o športu²⁴ (v nadaljevanju: ZSpo) je vlada ustanovila muzej za opravljanje dejavnosti varstva kulturne dediščine s področja športa²⁵. Novembra 2000 je sprejela spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja in v preambuli namesto 23. člena ZSpo navedla drugi odstavek 20. člena ZVKD²⁶ in 37. člen ZUJIPK²⁷. S spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja se je muzej preoblikoval iz javnega zavoda s področja športa v javni zavod s področja kulture. Muzej je bil vpisan v sodni register²⁸ 7. 11. 2001.

13. člen sklepa o ustanovitvi muzeja je določal, da je muzej pravna oseba, ki nastopa v pravnem prometu v okviru svoje dejavnosti samostojno, z vsemi pravicami in obveznostmi. Za svoje obveznosti je odgovarjal z vsemi sredstvi, s katerimi je razpolagal.

Ustanovitelj je na podlagi 14. člena sklepa o ustanovitvi muzeja prevzemal odgovornosti za obveznosti muzeja do višine vrednosti nepremičnega premoženja, s katerim je upravljal muzej.

Dejavnosti je določal 3. člen sklepa o ustanovitvi muzeja:

- ugotavljanje, evidentiranje, dokumentiranje in vrednotenje kulturne dediščine s področja športa, navezovanje stikov z drugimi lastniki, ki so jo hranili, in skrb za pravilno vzdrževanje, hrambo in ustrezno rabo;
- zbiranje, urejanje, hramba, vzdrževanje, obnavljanje dediščine, opravljanje s tem povezanih dejavnosti na področju varovanja dediščine ter predlaganje ukrepov za varstvo dediščine v primeru izrednih razmer;

²³ Uradni list RS, št. 12/91, 8/96.

²⁴ Uradni list RS, št. 22/98; 23. člen ZSpo je določal, da javne zavode za šport lahko ustanovi država ali lokalna skupnost za opravljanje administrativnega, strokovnega, organizacijskega, tehničnega in drugega dela.

²⁵ Pravne podlage, ki so veljale ob ustanovitvi muzeja, zaradi pripojitve k drugemu zavodu ne veljajo več.

²⁶ 20. člen ZVKD je določal, da za izvajanje javne službe na področju varstva premične dediščine država ustanavlja državne muzeje, skupaj z lokalnimi skupnostmi pa določi mrežo pokrajinskih in mestnih muzejev, ki pokrivajo vse vrste premične dediščine in celotno območje Slovenije.

²⁷ 37. člen ZUJIPK je določal, da akt o ustanovitvi javnega zavoda s področja kulture sprejme vlada.

²⁸ Vložna št. 13525300.

- pripravljanje razstav, strokovnih in znanstvenih srečanj, seminarjev, referatov, omizij, izdajanje publikacij in drugih oblik predstavljanja dediščine doma in v tujini ter posredovanje tujih razstav in predstavitev v Sloveniji;
- vodilnje registra dediščine;
- dajanje nasvetov, pojasnil in navodil lastnikom dediščine ter s tem povezana skrb za pravilno vzdrževanje, hranjenje in rabo dediščine;
- opravljanje konzervatorskih in restavratorskih del ter mikrofilmanje zbranega gradiva;
- izdajanje in založništvo publikacij, povezanih z dejavnostjo muzeja;
- redno in načrtno sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi organizacijami in skrb za širjenje zavesti o pomenu varovanja dediščine;
- spremljanje upravljanja dediščine v lasti države in lokalnih skupnosti in
- druge naloge v skladu z zakonodajo.

V 4. členu sklepa o ustanovitvi muzeja so bili določeni naslednji organi muzeja:

- svet muzeja,
- direktor,
- strokovni svet muzeja.

5. člen sklepa o ustanovitvi muzeja je določal, da muzej upravlja *svet muzeja*, ki ga sestavlja šest članov, od tega dva predstavnika ustanovitelja, ki ju je na predlog ministra, pristojnega za šport, in ministra, pristojnega za kulturo, imenovala vlada, dva predstavnika delavcev muzeja, ki sta opravljala dejavnost, zaradi katere je bil muzej ustanovljen, in dva predstavnika uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti, pri čemer je enega imenoval Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (v nadaljevanju: OKS-ZŠZ), drugega pa Planinska zveza Slovenije. Mandat članov sveta muzeja je trajal pet let, po preteku mandata je bil član sveta muzeja lahko ponovno imenovan²⁹.

Sklep o ustanovitvi muzeja je v 6. členu določal, da svet muzeja sprejme statut muzeja, programske usmeritve in programe dela, letne finančne načrte, zaključne račune in splošne akte muzeja ter opravlja nadzor nad upravljanjem in poslovanjem muzeja. Statut muzeja je sprejemal svet muzeja s predhodnim soglasjem ustanovitelja. Svet muzeja je na predlog direktorja in s soglasjem ministra, pristojnega za kulturo, in ministra, pristojnega za šport, sprejemal tudi sistemizacijo delovnih mest muzeja.

Direktor je na podlagi 7. člena sklepa o ustanovitvi muzeja organiziral in vodil delo ter poslovanje muzeja, predstavljal in zastopal muzej ter odgovarjal za zakonitost in strokovnost dela muzeja. Direktorja je imenoval in razreševal minister za kulturo na podlagi javnega razpisa po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za šport. Mandat direktorja je trajal pet let, po poteku te dobe je bil lahko direktor ponovno imenovan.

Strokovni svet muzeja³⁰ je na podlagi 28. člena statuta muzeja sestavljalo pet članov, ki jih je imenoval svet muzeja izmed strokovnih delavcev muzeja in zunanjih strokovnjakov s področja dela muzeja. Strokovni svet je obravnaval vprašanja s področja strokovnega dela muzeja in muzejske poklicne etike ter dajal direktorju in svetu muzeja mnenja, predloge in pobude za reševanje strokovnih oziroma poklicno-etičnih vprašanj. Strokovni svet muzeja nikoli ni bil imenovan.

²⁹ 21. člen Statuta javnega zavoda Muzej športa (v nadaljevanju: statut muzeja).

³⁰ 8. člen sklepa o ustanovitvi muzeja in 28. člen statuta muzeja.

1.3.3 Pripojitev muzeja k zavodu za šport

Ministrstvo je vladi 11. 2. 2013 predlagalo pripojitev muzeja k zavodu za šport in razveljavitev sklepa o ustanovitvi muzeja. Vlada je v letu 2013 sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Zavod za šport Republike Slovenije Planica (v nadaljevanju: sklep o spremembah zavoda za šport), s katerim je določila, da je zavod za šport pravni naslednik muzeja in da prevzame vse njegove pravice in obveznosti, ki so nastale do 20. 11. 2013, ter vse tekoče dokumentarno in arhivsko gradivo muzeja najkasneje do 1. 1. 2014³¹.

Vlada je s sklepom o spremembah zavoda za šport določila, da zavod za šport opravlja kot javno službo poleg ostalih dejavnosti tudi dejavnost muzejev in varstva premične kulturne dediščine na področju športa:

- identificira, dokumentira, proučuje in interpretira ter vrednoti premično in živo dediščino ter jo predstavlja javnosti;
- zbira, izvaja akcesijo in inventariziranje premične dediščine;
- pripravlja predloge za razglasitev premičnih spomenikov državnega pomena;
- usklajuje vpis premične dediščine v register;
- varuje in hrani zbirke državnega pomena;
- pripravlja in izvaja konzervatorsko-restavratorske postopke na premični dediščini s svojega področja delovanja;
- nadzira varstvo premičnih spomenikov in nacionalnega bogastva zunaj muzejev;
- svetuje in daje navodila lastnikom zbirk premične dediščine glede vodenja inventarnih knjig s svojega področja delovanja;
- razstavlja muzejske zbirke;
- raziskuje premično dediščino in njeno varstvo po naročilu ministrstva, v katerega delovno področje sodi;
- izvaja programe za razvijanje zavesti o dediščini, programe pripravištva in izpopolnjevanja in
- prakse za izobraževalne programe različnih stopenj s svojega področja.

Organizacijo izvajanja te dejavnosti je moral zavod za šport urediti z internimi akti³². Iz Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v ZŠRS Planica³³ je razvidno, da je muzej oddelek znotraj zavoda za šport.

Na podlagi 7. člena Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda "Zavod za šport Republike Slovenije Planica" (v nadaljevanju: sklep o ustanovitvi zavoda za šport) so organi zavoda za šport:

- svet zavoda za šport,
- direktor in
- strokovni svet zavoda za šport.

Svet zavoda za šport ima pet članov, in sicer tri predstavnike ustanovitelja, enega predstavnika uporabnikov, ki ga imenuje OKS-ZSZ, in enega predstavnika delavcev zavoda za šport. Vlada imenuje na predlog ministra, pristojnega za šport, v svet zavoda za šport tri predstavnike. Mandat članov sveta traja štiri leta. Pristojnosti sveta zavoda za šport so določene v 13. členu sklepa o ustanovitvi zavoda za šport in so med

³¹ Iz sodnega registra je bil muzej izbrisan šele 19. 2. 2014 s sklepom št. Srg 2014/7890.

³² 2. člen sklepa o spremembah zavoda za šport.

³³ Z dne 22. 4. 2015.

drugim, da sprejema štiriletni program dela, štiriletni načrt razvoja zavoda za šport, letni delovni načrt, statut in druge splošne akte zavoda za šport, spremlja izvajanje programa dela in letnega delovnega načrta zavoda za šport, sprejme finančni načrt, zaključni račun, letno poročilo, predlaga ustanovitelju spremembe in razširitve dejavnosti zavoda za šport ter ima še druge pristojnosti.

Poslovodni organ zavoda za šport je *direktor zavoda za šport*. Naloge direktorja zavoda za šport so določene v 19. členu sklepa o ustanovitvi zavoda za šport. Direktor vodi, organizira in usklajuje delo in poslovanje zavoda za šport, zastopa in predstavlja zavod za šport, zagotavlja in odgovarja za zakonitost dela zavoda za šport oziroma njegovih organov.

Strokovni svet je strokovni organ zavoda za šport, ki na podlagi 24. člena Statuta zavoda za šport Republike Slovenije Planica³⁴ (v nadaljevanju: statut zavoda za šport) obravnava vprašanja s področja strokovnega dela zavoda za šport in določa strokovne podlage za programe razvoja in za letne programe dela zavoda za šport.

1.4 Revizijski pristop

Pri izvedbi revizije smo uporabili kvalitativne in kvantitativne metode ter tehnike revidiranja, predvsem:

- proučevanje pravnih in strokovnih podlag, ki opredeljujejo področje revizije, ter strateških dokumentov;
- pregled in analizo pridobljene dokumentacije ministrstva;
- intervjuje in pisna pojasnila vlade in ministrstva,
- ogled muzeja.

³⁴ Z dne 27. 11. 2009.

2. UGOTOVITVE

2.1 Pravni in dejanski okvir za delovanje muzeja

V zvezi s pravnim in dejanskim okvirom za delovanje muzeja smo iskali odgovore na vprašanje, ali je vlada izvedla vse aktivnosti, ki so v njeni pristojnosti in so pomembne za delovanje muzeja, zlasti ali je v aktu o ustanovitvi ali drugem aktu določila pristojno ministrstvo za financiranje delovanja muzeja.

Aprila 2000 je vlada v 3. členu sklepa o ustanovitvi muzeja določila, da muzej opravlja dejavnost muzejev in varstva premične kulturne dediščine kot javno službo s področja športa. Osnovno besedilo sklepa o ustanovitvi muzeja je v preambuli določalo, da je vlada sprejela sklep o ustanovitvi muzeja na podlagi 3. člena ZZ in 23. člena ZSpo.

ZSpo v 23. členu določa, da država ustanovi javne zavode na področju športa za opravljanje strokovnega, organizacijskega, tehničnega in drugega dela, pri čemer pristojnosti zavoda določa 24. člen ZSpo. V 3. členu sklepa o ustanovitvi muzeja je bilo določeno, da muzej v okviru svoje temeljne dejavnosti opravlja javno službo dejavnosti muzeja in varstva premične kulturne dediščine. 24. člen ZSpo ne vsebuje posebej pristojnosti zavodov za šport glede varstva kulturne dediščine, jih je pa v času ustanovitve muzeja določal ZVKD in od 1. 3. 2008 ZVKD-1 (povezava s točko 1.3.1 tega poročila), ki v 86. členu določa, da država zagotavlja izvajanje državne javne službe muzejev z ustanavljanjem državnih muzejev ter pooblašanjem in financiranjem drugih muzejev za izvajanje nalog varstva premične in žive dediščine širšega pomena (pooblaščen muzeji).

Že novembra 2000 je vlada sprejela spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja in določila pristojnosti ministra za kulturo glede muzeja:

- skupaj z ministrom, pristojnim za šport, sta sopredlagatelja predstavnikov ustanovitelja v svetu muzeja, ki ju imenuje vlada (prvi odstavek 5. člena sklepa o ustanovitvi muzeja);
- skupaj z ministrom, pristojnim za šport, dajeta soglasje k sistemizaciji (tretji odstavek 6. člena sklepa o ustanovitvi muzeja);
- s soglasjem ministra, pristojnega za šport, imenuje in razrešuje direktorja (drugi odstavek 7. člena sklepa o ustanovitvi muzeja);
- s soglasjem ministra, pristojnega za šport, določi normative in standarde za financiranje neprogramskih stroškov muzeja.

V preambuli spremembe sklepa o ustanovitvi muzeja je vlada kot pravno podlago navedla 3. člen ZZ in drugi odstavek 20. člena ZVKD v zvezi s 37. členom ZUJIPK. S tem je spremenila pravne podlage, ki so bile podlaga za ustanovitev muzeja, iz pravnih podlag s področja športa v pravne podlage s področja kulture in s tem posredno določila, da je muzej javni zavod s področja kulture. ZVKD in ZUJIPK sta bila

namreč zakona s področja kulture, ki sta sodila v pristojnost Ministrstva za kulturo, medtem ko je ZSpo področni zakon s področja športa, ki sodi v pristojnost ministrstva.

Vlada s spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja ni jasno določila, katero ministrstvo je v razmerju do muzeja matično ministrstvo, in prav tako ne, katero ministrstvo je odgovorno za finančni del poslovanja muzeja. Na podlagi določbe 11. člena sklepa o ustanovitvi muzeja, na podlagi katere minister, pristojen za kulturo, s soglasjem ministra, pristojnega za šport, določi normative in standarde za financiranje neprogramskih stroškov muzeja, ne moremo sklepati, da je Ministrstvo za kulturo tudi pristojno za financiranje. Določanje normativov in standardov pomeni določanje podlag za določitev načina in obsega financiranja, ne pa nujno tudi samega financiranja.

29. 11. 2002 je namesto ZUJIPK začel veljati ZUJIK. V 135. členu je ZUJIK določil, da morajo ustanovitelji uskladiti ustanovitvene akte z ZUJIK najkasneje v roku šestih mesecev po njegovi uveljavitvi. Vlada bi tako morala do 29. 5. 2003 uskladiti sklep o ustanovitvi muzeja z 31. členom ZUJIK, ki je določal, da javna sredstva za financiranje javnih zavodov zagotovijo njihovi ustanovitelji. Javna sredstva iz omenjenega člena se zagotavljajo javnim zavodom na podlagi ustanovitvenega akta po postopku, kot ga določa zakon, ki ureja javne finance za posredne proračunske uporabnike. Vlada sklepa o ustanovitvi muzeja ni uskladila z ZUJIK.

Muzejska dejavnost kot javna služba na področju vzgoje, izobraževanja in športa je bila v veljavno zakonodajo dodana s 53. členom Zakona za uravnoteženje javnih financ³⁵, ki je spremenil 28. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja³⁶ (v nadaljevanju: ZOFVI), veljati pa je začel 31. 5. 2012. Vlada po uveljavitvi spremembe 28. člena ZOFVI ni spremenila sklepa o ustanovitvi muzeja, v letu 2013 je bil muzej ukinjen kot samostojni pravni subjekt in pripojen k zavodu za šport. O teh spremembah je vlada seznanila ministrstvo, ne pa tudi Ministrstva za kulturo.

Pristojnosti glede financiranja je v razmerju do muzeja dejansko izvrševalo ministrstvo. Ministrstvo svojo pristojnost za financiranje muzeja utemeljuje z Nacionalnim programom športa v Republiki Sloveniji³⁷, Resolucijo o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023³⁸ (v nadaljevanju: ReNPŠ14-23), 23. členom ZSpo, 14. alinejo prvega odstavka 28. člena ZOFVI, sklepom o ustanovitvi muzeja, sklepi vlade o ustanovitvi zavoda za šport, ZZ, Zakonom o javnih financah³⁹ (v nadaljevanju: ZJF), Pravilnikom o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije⁴⁰, sprejetimi proračuni Republike Slovenije in veljavnimi zakoni o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za posamezne leto, letnimi programi športa v Republiki Sloveniji, ki jih vlada sprejme vsako leto na podlagi 7. člena ZSpo in v katerih je vedno opredeljena tudi višina sofinanciranja javnega zavoda, ter letnimi delovnimi in finančnimi načrti muzeja oziroma zavoda za šport, ki jih vsako leto potrdi svet zavoda in h katerim soglasje poda vlada oziroma ministrstvo, pristojno za šport.

³⁵ Uradni list RS, št. 40/12, 105/12, 85/14, 95/14.

³⁶ Uradni list RS, št. 12/96 (23/96-popr.), 64/01, 108/02, 34/03, 65/05, 129/06, 16/07-UPB5, 36/08, 58/09 (64/09-popr., 65/09-popr.), 20/11, 47/15; v 28. členu ZOFVI je sedaj določeno, da se lahko ustanovijo javni zavodi tudi za izvajanje muzejske dejavnosti na področju vzgoje, izobraževanja, športa.

³⁷ Uradni list RS, št. 24/00 (31/00-popr.).

³⁸ Uradni list RS, št. 26/14.

³⁹ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 109/08, 49/09, 107/10 (14/13-popr.).

⁴⁰ Uradni list RS, 50/07, 61/08, 3/13, 8/16.

Glede na to, da je muzej posredni proračunski uporabnik, ki se v pretežni meri financira iz državnega proračuna, bi bilo ustrezno, da vlada v aktu o ustanovitvi jasno opredeli pristojno ministrstvo, torej kateri neposredni proračunski uporabnik je odgovoren za zagotovitev potrebnih finančnih sredstev muzeja. V procesu priprave finančnih načrtov neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov morajo namreč pristojna ministrstva v skladu s prvim odstavkom 17. člena ZJF obvestiti javne zavode o temeljnih ekonomskih izhodiščih in predpostavkah za pripravo državnega proračuna. V skladu s 26. členom ZJF morajo posredni uporabniki državnega proračuna pripraviti predloge finančnih načrtov ob pripravi in na podlagi izhodišč, ki veljajo za državni proračun. Pristojna ministrstva pa morajo na način in v roku, ki ga predpiše minister, pristojen za finance, zahtevati od posrednih uporabnikov državnega proračuna, da jim pošljejo podatke, potrebne za pripravo finančnih načrtov.

Menimo, da je mogoče pripisati pretežni del odgovornosti za opisana nejasna razmerja glede pristojnosti in odgovornosti za financiranje muzeja vladi, ki bi morala vanje poseči in izrecno določiti, katero ministrstvo je pristojno za financiranje in nadzor nad delovanjem muzeja, in sicer najkasneje ob spremembi sklepa o ustanovitvi muzeja, ko je bilo jasno, da je prišlo do razkoraka med namenom, da se ustanovi muzej, za katerega bo pristojno ministrstvo, in veljavnimi pravnimi podlagami za ustanavljanje javnih zavodov na posameznih področjih negospodarskih javnih služb. Namesto tega je vlada iz sklepa o ustanovitvi muzeja izločila določbo, da ministrstvo potrjuje finančni načrt in program dela (drugi odstavek 16. člena prvotnega sklepa o ustanovitvi muzeja), v določbi glede poročanja o gospodarjenju s premoženjem pri upravljanju muzeja pa je določila le dolžnost poročanja pristojnemu ministrstvu, vendar se ni jasno opredelila, katero ministrstvo to je.

Vlada na podlagi 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije⁴¹ v skladu z ustavo, zakoni in drugimi splošnimi akti Državnega zbora Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor) določa, usmerja in usklajuje izvajanje politike države. V ta namen izdaja predpise in sprejema druge pravne, politične, ekonomske, finančne, organizacijske in druge ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev razvoja države in za urejenost razmer na vseh področjih iz pristojnosti države. Na podlagi 4. člena omenjenega zakona je vlada odgovorna državnemu zboru za politiko države, ki jo vodi, in za razmere na vseh področjih iz pristojnosti države, na podlagi drugega odstavka 5. člena pa nadzoruje delo ministrstev, jim daje smernice za izvajanje politike in za izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov ter skrbi, da ministrstva usklajeno izvršujejo svoje naloge. Na podlagi navedenega bi torej vlada lahko oziroma bi morala spremeniti razmerja do muzeja.

Glede na vse navedeno ocenjujemo, da vlada ni izvedla vseh aktivnosti, ki so v njeni pristojnosti in so pomembne za delovanje muzeja, saj glede na to, da v času ustanovitve muzeja ZSpo ni vseboval pristojnosti varstva kulturne dediščine, muzej ni bil ustanovljen na ustreznih pravnih podlagah. Tudi s spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja vlada še vedno ni jasno določila, katero ministrstvo je za muzej pristojno. Ta nejasnost je pomembna predvsem zaradi opredelitve odgovornosti za finančni del poslovanja muzeja, ki je ključen tako ob ustanovitvi kot ob kasnejšem delovanju muzeja. Tudi ob spreminjanju pravnih podlag, to je ob sprejetju Zakona za uravnoteženje javnih financ, akti muzeja s temi pravnimi podlagami niso bili usklajeni.

⁴¹ Uradni list RS, št. 24/05-UPB1, 109/08, 8/12, 21/13, 65/14.

2.2 Materialni pogoji za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti

2.2.1 Pogoji ob ustanovitvi muzeja

Pri ugotavljanju, ali je ministrstvo zagotovilo primerne materialne pogoje za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, nas je zanimalo, ali je ministrstvo ob ustanovitvi zagotovilo muzeju primerne prostore za evidentiranje, zbiranje, varovanje, dokumentiranje in predstavljanje materialne dediščine iz zgodovine slovenske telesne kulture.

ZZ v 7. členu določa, da se zavod lahko ustanovi, če so zagotovljena sredstva za ustanovitev in začetek dela zavoda in če so izpolnjeni drugi z zakonom določeni pogoji. Državni muzej je v skladu s 24. členom ZVKD oziroma 91. členom ZVKD-1 javni zavod, ki ga ustanovi država zato, da zagotovi varstvo premične dediščine, ki je državnega pomena. Ker je muzej na podlagi 3. člena sklepa o ustanovitvi muzeja opravljal dejavnost varstva kulturne dediščine s področja športa, bi moral izpolnjevati tudi pogoje, ki so določeni v ZVKD. 25. člen ZVKD je določal, da mora imeti izvajalec javne službe prostorske in tehnične pogoje ter opremo za opravljanje strokovne dejavnosti.

Na podlagi sklepa ministrstva o dodelitvi prostorov⁴² je bilo muzeju v letu 2001 dodeljeno 195 m² poslovnih prostorov v prvem nadstropju stavbe na Kopitarjevi 2–4 v Ljubljani⁴³, ki obsegajo: predavalnico s površino 92,3 m², pisarno I s površino 45,3 m², pisarno II s površino 36 m², shrambo s površino 8,3 m², predprostor s površino 7,9 m² in hodnik s površino 5,4 m². V sklepu je bilo določeno, da bo druge obveznosti in pravice ministrstvo opredelilo s pogodbo o upravljanju prostorov.

Ministrstvo je muzeju dodelilo prostore brez opreme. Iz letnih poročil muzeja izhaja, da si je delovna sredstva (rabljen računalnik, kopirni stroj in telefon) in pisarniško opremo zagotovil z izposojjo in darili.

Ministrstvo ob ustanovitvi muzeju ni zagotovilo primernih prostorskih pogojev, saj prostori brez opreme niso zagotavljali pogojev za začetek delovanja muzeja. Sredstva za začetek delovanja je zato z izposojjo in darili pridobil muzej sam. Ministrstvo z muzejem tudi ni sklenilo pogodbe o upravljanju prostorov, ki jo je predvideval sklep o dodelitvi prostorov.

2.2.2 Pogoji za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti

Pri iskanju odgovora na vprašanje, ali je ministrstvo muzeju zagotovilo primerne materialne pogoje za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, nas je zanimalo tudi, ali mu je zagotovilo primerne pogoje za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, če se je zbirka predmetov (gradiva) v obdobju delovanja muzeja povečevala.

V skladu z določili pravilnika iz leta 2000 ter starega oziroma novega pravilnika o varovanju mora namreč muzej imeti delovni prostor za strokovno osebje, dokumentacijo in arhiv, prostor za razstavno dejavnost ter prostor za hranjenje muzejskega gradiva, ki po velikosti in opremljenosti ustreza zvrsti muzejskega gradiva.

⁴² Št. 363-38/2001 z dne 5. 11. 2001.

⁴³ Prostori so last Republike Slovenije.

Muzej je v celotnem obdobju od ustanovitve do danes razpolagal le s prostori, ki mu jih je vlada dodelila v letu 2001. Od teh prostorov je bilo razstavni dejavnosti namenjeno približno 100 m².

Muzej je z letom 2001 začel s pridobivanjem muzejskega gradiva. Največ gradiva je prevzel od Fakultete za šport, Kolesarske zveze Slovenije, Zavoda Tivoli, Košarkarskega kluba Olimpija, mnogih posameznih darovalcev in med njimi tudi vrhunskih športnikov. Prevzel je tudi dediščino ing. Stanka Bloudka, arhiv Planice Svetozarja Gučka, zbirko Kolesarske zveze Slovenije in arhiv OKS-ZŠZ. Vse gradivo je muzej prejel v obliki daril ali donacij.

Muzej ni imel računalniško vodene inventarne knjige. Inventarno knjigo je vodil ročno kot knjigo prevzemnih zapisnikov gradiva. Za večje donacije gradiva pa je uvedel posebne popise. Iz letnih poročil muzeja je razvidno, da je bilo na leto popisanih več kot tisoč enot muzejskega gradiva. Zbirka danes šteje več kot 15.000 enot gradiva. Tehnični problem je, da večjih predmetov v muzej ni mogoče prinesiti (zaradi ozkih vrat in hodnikov). Večino gradiva je muzej inventariziral in delno dokumentiral s prostovoljnim delom zunanjih sodelavcev in javnimi deli. Iz letnih poročil muzeja je razvidno, da je muzej v letu 2013 z gradivom zapolnil vse muzejske prostore, zato gradiva ne more več sprejemati.

V letu 2003 je muzej pripravil stalno razstavo, ki jo je v naslednjih letih dopolnjeval z novopridobljenim gradivom. Vključevala je predstavitve zgodovine telesne kulture in športa v Sloveniji, informacije o alpinizmu, sokolstvu in orlovstvu ter športu med prvo in drugo svetovno vojno. Razstavljeni so tudi predmeti in gradiva, ki so jih podarili slovenski športniki, tudi dobitniki olimpijskih medalj. Razstava je bila pripravljena v prostoru s površino približno 100 m². Vitrine, ki jih muzej uporablja pri stalni razstavi, je podaril Muzej novejša zgodovine Slovenije. Gradivo, ki ga muzej ne more razstaviti, se praviloma nahaja v kartonskih škatlah v vseh ostalih prostorih muzeja, tudi v delovnih prostorih strokovnega osebja.

Ministrstvo bi moralo muzeju zagotoviti tudi sredstva za nabavo ustrezne opreme. Iz poročila o delu muzeja za leto 2005 je razvidno, da je muzej dodatno opremil prostore s pomočjo donacij starega pohištva donatorjev Univerzitetnega Kliničnega centra Ljubljana in Univerze v Ljubljani. Zavod za šport je muzeju v letu 2005 posodil računalnik. Šele v letu 2005 je muzej kupil skener in pridobil dostop do interneta. OKS-ZŠZ je leta 2005 muzeju dal v uporabo digitalni fotoaparat.

Ministrstvo je samo v letu 2009 muzeju odobrilo sredstva za investicije v znesku 25.580 evrov, in sicer za nakup računalniške opreme, klimatske naprave in za prenovo prostorov za stalno razstavo (zamenjava električnih instalacij, talnih oblog, adaptacija stropne konstrukcije in pleskanje). Muzej je po obnovi pridobil tudi nove vitrine in dopolnil stalno razstavo o zgodovini slovenskega športa z novim gradivom. Površina prostora, ki je namenjen stalni razstavi, se z obnovo ni spremenila. Po dopolnitvi stalne zbirke je večina gradiva še vedno nerazstavljena.

Sodobne razstave so pripravljene interaktivno in obiskovalcu omogočajo aktivno sodelovanje. Na področju športa bi to lahko pomenilo simulacijo smučarskega skoka, skoka s padalom, metanja na koš, smučarske vožnje ali simulacijo druge športne aktivnosti. Za takšne storitve muzej nima prostorskih, tehničnih ali finančnih sredstev. Glede na to, da so vsi prostori zapolnjeni bodisi s stalno zbirko ali gradivom, muzej tudi ne more organizirati prireditev ali delavnic, ki bi lahko povečale privlačnost muzeja za obiskovalce.

Slika 1: Prikaz shranjevanja gradiva v muzeju

Vir: gradivo zavoda za šport.

Ocenjujemo, da ministrstvo muzeju ni zagotovilo ustreznih prostorov in opreme za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, kljub temu da se je zbirka gradiva v obdobju delovanja muzeja povečevala. Prostor, v katerem je muzej pripravil vzorčno razstavo, ni primeren za postavitev stalne razstave, ker ni dovolj velik. Večina gradiva (razen tistega, ki je razstavljeno na vzorčni razstavi) se nahaja v škatlah, ki zasedajo vse ostale prostore muzeja. Muzej se nahaja v prvem nadstropju in zato ni dostopen za invalide. Večjih predmetov v muzej ni mogoče prinesiti zaradi ozkih vrat in hodnikov. Ministrstvo muzeju ni zagotovilo pogojev za pripravo sodobne in za obiskovalce privlačne stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem, ki bi sledila tudi novim športom in omogočala stalno dopolnjevanje zbirke glede na razvoj novih športov in rezultatov slovenskih športnikov.

2.2.3 Zagotavljanje tehničnih pogojev in opreme za hrambo in varovanje zbranega muzejskega gradiva

Iskali smo odgovor na vprašanje, ali je ministrstvo muzeju zagotovilo sredstva za vzpostavitev primernih tehničnih pogojev in opremo za hrambo in varovanje zbranega muzejskega gradiva (povezava s točkami 1.3.1.1, 2.4.1, 2.4.2 in 2.4.3 tega poročila).

Novi pravilnik o varovanju zahteva⁴⁴, da mora imeti muzej načrt fizičnega in tehničnega (protivlomnega in protipožarnega) varovanja osebja, prostorov, opreme in muzejskega gradiva⁴⁵; zavarovanje za primer poškodovanja, uničenja in kraje za muzejsko gradivo, opremo in prostore, kjer se muzejsko gradivo hrani; osnovno tehnično in programsko opremo za dokumentiranje in varno hranjenje muzejskega gradiva in dokumentacije ter sredstva za redno vzdrževanje prostorov ter tehnične in programske opreme. Ministrstvo bi moralo muzeju zagotoviti zadostna finančna sredstva za uresničitev navedenih zahtev (povezava s točkami 2.4.1, 2.4.2 in 2.4.3 tega poročila).

Varovanje muzeja je določeno v okviru načrta varovanja celotne stavbe, v kateri je sedež muzeja. Požarna varnost se v muzeju zagotavlja z gasilnimi aparati. Muzej je bil soprodpisnik pogodbe o izvajanju storitev varovanja ljudi in premoženja na lokaciji sedeža muzeja, po kateri izvajalec varovanja izvaja storitve varovanja z varnostniki, opravlja nočne obhode, najavlja stranke in obiskovalce ter vodi evidence prihodov in odhodov obiskovalcev v skladu z navodili naročnika. Pravilnik o požarni varnosti je enoten za celotno stavbo. Ministrstvo je muzeju zagotovilo sredstva za fizično in protipožarno varovanje (za nakup gasilnih aparatov).

Muzej za varnost muzejskega gradiva skrbi z nadzorom nad klimatskimi pogoji in raznimi škodljivci. Muzej ni zavaroval premoženja (predvsem ni sklenil protivlomnega in protipožarnega zavarovanja, zavarovanja za primer poškodovanja, uničenja ali kraje za muzejsko gradivo, opremo in prostore, kjer se muzejsko gradivo hrani), saj ni razpolagal s sredstvi, ki bi mu to omogočila. V letnem poročilu muzeja za leto 2009 je navedeno, da so mikroklimatski pogoji v muzeju za hrambo gradiva ustrezni.

Ministrstvo muzeju ni zagotovilo primernih pogojev za hrambo in varovanje zbranega muzejskega gradiva, saj muzej ni imel prostorov za depoje, ni imel omar in vitrin. Ker se muzej nahaja v stavbi, kjer se opravljajo še druge dejavnosti (časopisna hiša, ambulanta), menimo, da za varnost zbranega muzejskega gradiva ni dovolj poskrbljeno (muzej nima protivlomnih vrat, nadzornih kamer).

Ministrstvo je muzeju zagotovilo finančna sredstva, ki so zadostovala le za delno varovanje muzeja, ni pa bilo mogoče z njimi zagotoviti tudi ustrezne hrambe in varovanja zbranega muzejskega gradiva ter zavarovanja premoženja (povezava s točko 2.4.2 tega poročila).

⁴⁴ Enako je določal tudi stari pravilnik o varovanju.

⁴⁵ Pravilnik iz leta 2000 je varovanje muzejskega gradiva urejal na naslednji način:

Izvajalci javne službe morajo razpolagati z opremo in napravami, ki omogočajo hranjenje predmetov kulturne dediščine, hranjenje in obdelavo dokumentacije in podatkov ter zavarovanje pred krajo in vsemi škodljivimi vplivi, ki jih je mogoče predvidevati. Prostorji za varovanje in hranjenje muzejskega gradiva, delov premične kulturne dediščine in dokumentarnega gradiva morajo biti opremljeni z napravami, ki zagotavljajo:

- ustrezno klimo (relativno vlago, temperaturo, čistost zraka),
- ustrezno svetlobo,
- alarmiranje v primeru požara, vloma ali tatvine,
- varovanje pred poškodbami,
- ustrezno embalažo.

2.3 Zagotavljanje kadrovskih pogojev za delovanje muzeja

V okviru vprašanja, ali je ministrstvo zagotavljalo ustrezne kadrovske pogoje za delovanje muzeja, nas je zanimalo, ali je imelo ministrstvo določene kriterije za določitev potrebnega števila in potrebne strokovne usposobljenosti kadra za delovanje muzeja, ali je podalo soglasje k sistemizaciji delovnih mest in ali je v času delovanja muzeja preverjalo ustreznost števila in strukture zaposlenih.

6. člen sklepa o ustanovitvi muzeja je določal, da svet muzeja sprejme sistemizacijo delovnih mest na predlog direktorja muzeja in s soglasjem ministra, pristojnega za kulturo, ter ministra, pristojnega za šport. V 21. členu Zakona o javnih uslužbencih⁴⁶ pa je določeno še, da se pri vsakem delovnem mestu v sistemizaciji določijo najmanj opis nalog in pogoji za zasedbo delovnega mesta.

Novi pravilnik o varovanju določa⁴⁷, da mora muzej imeti:

- vodjo s pooblastili, ki omogočajo osnovno kadrovsko in finančno poslovanje muzeja;
- v delovnem razmerju za nedoločen čas vsaj eno osebo s strokovnim nazivom s področja muzejev;
- osebe z ustreznimi strokovnimi nazivi za zbiranje, akcesijo in inventarizacijo ter za varovanje muzejskega gradiva, ki ga hrani, ali pa zagotovi sodelovanje muzeja, ki takšno osebo ima;
- osebe, ki je usposobljeno za finančno načrtovanje in vodenje računovodstva v skladu z računovodskimi standardi⁴⁸.

Muzej ni imel sprejete sistemizacije, v kateri bi določil število delovnih mest in vrsto delovnih mest ter pogoje za opravljanje dela na posameznem delovnem mestu oziroma za vrsto dela. Direktor muzeja je dvakrat pripravil predlog sistemizacije, vendar ga svet muzeja ni potrdil. Ministrstvo v okviru svoje nadzorstvene funkcije niti ni zaznalo, da muzej sistemizacije ni imel, in ga k njenemu sprejemu tudi ni pozvalo.

Od oktobra 2000 do septembra 2002 je bil v muzeju zaposlen samo direktor. Septembra 2002 se je v muzeju zaposlila tudi javna uslužbenka na delovnem mestu skrbnice muzejske zbirke. Takšno kadrovsko sestavo je imel muzej vse do ukinitve. Iz letnih poročil muzeja je razvidno, da je muzej opravljal svoje dejavnosti s prostovoljnimi in študentskim delom ter javnimi deli.

Vlada je 26. 10. 2000 imenovala dr. Iztoka Durjava za vršilca dolžnosti direktorja muzeja. Ministrica za kulturo ga je 13. 6. 2002 imenovala za direktorja muzeja na podlagi javnega razpisa. Po poteku petletnega mandata ga je minister za kulturo 4. 6. 2007 imenoval za vršilca dolžnosti direktorja muzeja. Po

⁴⁶ Uradni list RS, št. 63/07-UPB3, 65/08, 40/12.

⁴⁷ Enako je določal tudi stari pravilnik o varovanju.

⁴⁸ Pravilnik iz leta 2000 je v 3. členu določal, da mora imeti muzej zaposlene vsaj tri delavce z univerzitetno izobrazbo z delovnega področja muzeja. Muzeji, ki opravljajo območno ali področno matično službo, pa morajo izpolnjevati vsaj še naslednje pogoje:

- vsaj en kustos, zaposlen za polni delovni čas, za področje območne ali področne matičnosti, ki je v okviru javne službe poverjena muzeju;
- zaposlitev vsaj enega restavradorja za prevladujočo vrsto muzejskega gradiva s področja oziroma območja matičnosti muzeja.

zaključenem postopku javnega razpisa ga je minister za kulturo 3. 1. 2008 imenoval za direktorja za obdobje petih let, in sicer do 1. 2. 2013.

Po pripojitvi muzeja k zavodu za šport je svet zavoda za šport sprejel spremembo sistemizacije zavoda za šport in k njej pridobil soglasje ministrstva. V oddelku Muzej športa sta tako zaposlena vodja oddelka II in muzejski tehnik, ki sta bila pred pripojitvijo zaposlena v muzeju.

Direktor muzeja je opravljal tudi funkcijo kustosa. Za finančno načrtovanje in vodenje računovodstva je muzej najel računovodski servis⁴⁹ (povezava s točko 2.4.2 tega poročila).

Ministrstvo ni imelo kriterijev za določitev potrebnega števila in potrebne strokovne usposobljenosti kadra za delovanje muzeja. Sistemizacija mu ni bila posredovana, saj je muzej v obdobju od leta 2001 do leta 2013, ko je deloval kot samostojna pravna oseba, niti ni sprejel, ministrstvo pa muzeja k sprejemu in predložitvi sistemizacije ni pozvalo. Noben dokument ministrstva ni podrobneje določal potrebnega števila in strukture zaposlenih v muzeju, ministrstvo pa tega tudi ni preverjalo.

2.4 Zagotavljanje finančnih sredstev za delovanje muzeja

2.4.1 Načrtovanje finančnih sredstev

Pri ugotavljanju, ali je ministrstvo muzeju in zavodu zagotovilo ustrezna finančna sredstva za delovanje, nas je zanimalo, ali je ministrstvo imelo določena izhodišča in kazalce za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja.

Ministrstvo je muzeju za obdobje od leta 2009 do leta 2012, zavodu za šport pa za obdobje od leta 2013 do leta 2015 posredovalo le izhodišča, ki so veljala za posredne proračunske uporabnike, ter podrobnejša navodila in pojasnila za pripravo predlogov finančnih načrtov ter letnih delovnih načrtov.

Ministrstvo od ustanovitve muzeja do leta 2008 ni imelo izdelanih izhodišč za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja. Sredstva za stroške dela je od ustanovitve muzeja pa do leta 2008 zagotavljalo le za direktorja muzeja, čeprav je bila v muzeju od 1. 9. 2002 zaposlena tudi skrbnica muzejske zbirke. Kot izhodišče za izračun potrebnih sredstev za stroške dela bi ministrstvo moralo določiti minimalno število zaposlenih v muzeju in izračunati število potrebnih učinkovitih letnih delovnih ur za strokovno delo muzeja oziroma izhajati iz potrjene sistemizacije delovnih mest muzeja.

⁴⁹ Glede na kadrovske zasedbe je bil muzej lahko odprt samo ob delavnikih, ne pa tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. Na podlagi podatkov muzeja je v obdobju od leta 2003 do leta 2014 muzej obiskalo 8.148 obiskovalcev (povprečno 679 obiskovalcev letno), razstave izven muzeja (Šport in rekreacija, Od Rudolfa Cvetka do Andreja Hauptmana, Zgodovina športa na Slovenskem, Zgodovina vaterpola na Slovenskem, 140. obletnica Sokolskega društva, Gimnastična generacija Mira Cerarja, Zgodovina kolesarstva na Slovenskem, Planica – zgodovina smučarskih skokov in poletov in druge manjše razstave) pa si je povprečno ogledalo 2.657 obiskovalcev. Največ je šolskih obiskov, v poletnih mesecih pa muzej obiščejo tudi turisti.

Pojasnilo ministrstva⁵⁰

Pri načrtovanju potrebnega števila zaposlenih za izvedbo vseh dejavnosti muzeja se je upoštevalo najmanjše možno število zaposlenih, in sicer osebo za potrebe opravljanja načrtovanja, vodenja, organiziranja in analiziranja dejavnosti (direktor) ter osebo za opravljanje strokovno-administrativnih nalog (strokovna delavka). Pri direktorju se je upoštevala najmanj univerzitetna izobrazba, pri strokovni delavki pa V. stopnja izobrazbe.

Ministrstvo tudi ni imelo izdelanih izhodišč za določitev materialnih stroškov muzeja in stroškov storitev. Prav tako ni imelo določenih izhodišč in kazalcev za določitev sredstev za izvedbo programskega dela muzeja (na primer za programske materialne stroške, za splošne stroške delovanja muzeja, za odkup predmetov premične kulturne dediščine in drugo), na podlagi katerih bi bilo mogoče načrtovati razvoj varstva kulturne dediščine na področju športa.

Ministrstvo od ustanovitve muzeja do leta 2009 ni imelo določenih izhodišč in kazalcev za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja niti iz dokumentacije ne izhaja, da bi se seznanilo s podlagami, na katerih je potrebna finančna sredstva v svojem finančnem načrtu utemeljil muzej. Ta izhodišča tudi v letnih delovnih in finančnih načrtih muzeja za obdobje od leta 2003 do leta 2007 niso bila navedena, ministrstvo pa muzeja na to ni nikoli opozorilo. Izhodišča, ki jih je ministrstvo posredovalo muzeju v obdobju od leta 2009 dalje, so izhodišča, ki so veljala za vse posredne proračunske uporabnike. Ministrstvo bi moralo z muzejem uskladiti tudi izhodišča in kazalnike za izvedbo programskega dela muzeja, saj bi samo na podlagi teh izhodišč lahko načrtovalo razvoj varstva kulturne dediščine na področju športa.

2.4.2 Financiranje dejavnosti

Pri ugotavljanju, ali je ministrstvo muzeju in zavodu za šport zagotovilo ustrezna finančna sredstva za delovanje, sta nas zanimala odgovora na vprašanji, ali je imelo ministrstvo sklenjene pogodbe o izvajanju javne službe in financiranju nalog z muzejem oziroma zavodom za šport ter ali so odobrena sredstva zadoščala za njuno poslovanje.

Na podlagi pogodb o sofinanciranju dejavnosti muzeja je ministrstvo namenilo muzeju od novembra 2001 do februarja 2013 skupaj 748.007 evrov, od tega je bilo 554.174 evrov (74 odstotkov) namenjenih za stroške dela, 168.251 evrov (23 odstotkov) za materialne stroške in stroške storitev ter 25.580 evrov (3 odstotke) za investicije, kar je razvidno iz tabele 1.

⁵⁰ Dopis ministrstva št. 060-236/2014/11 z dne 12. 12. 2014.

Tabela 1: Realizacija odobrenih finančnih sredstev muzeja od leta 2001 do leta 2013

v evrih

Leto	Pogodbe o sofinanciranju	Realizacija odobrenih finančnih sredstev			
		Stroški dela	Materialni stroški in stroški storitev	Investicije	Skupaj
2001	10.015	5.008	5.007	0	10.015
2002	35.648	29.706	5.942	0	35.648
2003	37.361	28.889	8.472	0	37.361
2004	36.304	29.044	7.261	0	36.305
2005	37.200	31.000	6.200	0	37.200
2006	50.493	37.974	12.518	0	50.492
2007	50.492	40.341	10.151	0	50.492
2008	85.000	58.612	26.388	0	85.000
2009	120.000	68.530	25.890	25.580	120.000
2010	90.000	69.841	20.159	0	90.000
2011	90.000	70.824	19.176	0	90.000
2012	85.544	68.095	17.449	0	85.544
2013	26.600	16.312 ¹⁾	3.638 ¹⁾	0	19.950 ¹⁾
Skupaj	754.657	554.176	168.251	25.580	748.007

Opomba: ¹⁾ Izplačila do pripojitve 1. 3. 2013.

Vir: podatki ministrstva.

Ministrstvo je od leta 2001 do leta 2007 sofinanciralo stroške dela samo za direktorja muzeja, čeprav je bila od 1. 9. 2002 v muzeju zaposlena tudi skrbnica muzejske zbirke. Ministrstvo ni pojasnilo, iz katerih sredstev naj bi se financirali ti stroški. Ministrstvo je od leta 2008 dalje financiralo stroške dela za oba zaposlena v muzeju.

Iz tabele 1 izhaja, da so se materialni stroški in stroški storitev v letu 2008 v primerjavi s preteklim letom povečali za 38 odstotkov. Iz poslovnih poročil muzeja za obdobje od leta 2008 do leta 2012 je razvidno, da so najvišje materialne stroške in stroške storitev predstavljali stroški varovanja⁵¹ (povezava s točko 2.2.3 tega poročila) in stroški za računovodske storitve⁵², ostali manjši stroški pa so se nanašali še na tekoče vzdrževanje, stroške električne energije, nakup strokovne literature, tiskarske storitve, stroške telefona, stroške čiščenja, avtorske honorarje in drugo.

⁵¹ Stroške varovanja je muzej v poslovnem poročilu prvič navedel šele v letu 2008 v znesku 6.692 evrov.

⁵² Stroški računovodskih storitev so znašali letno med 3.200 evri in 3.700 evri.

Ministrstvo je zavodu za šport v obdobju od leta 2013 do leta 2016 na podlagi pogodb o sofinanciranju dejavnosti zavoda za šport oziroma v letu 2017 na podlagi pogodbe o začasnem sofinanciranju dejavnosti financiralo stroške dela dveh javnih uslužbencev, vodje oddelka II in strokovne delavke, materialne stroške in stroške storitev (stroški varovanja prostorov muzeja, računovodskih storitev⁵³, električne energije, telefona, tekočega vzdrževanja, čistilnega materiala in storitev), projekte športa otrok in mladine, informatiko, založništvo in investicije v informatiko. Pogodbe niso vsebovale posebne postavke za financiranje oddelka Muzej športa.

Ministrstvo je za oddelek Muzej športa pri zavodu za šport od marca 2013 do decembra 2016 namenilo 258.186 evrov sredstev, od tega 216.764 evrov za stroške dela (84 odstotkov) ter 40.324 evrov (16 odstotkov) za materialne stroške in stroške storitev. Ministrstvo je za investicije v oddelek Muzej športa namenilo samo 1.098 evrov, kar je razvidno iz tabele 2.

Tabela 2: Poraba sredstev za oddelek Muzej športa pri zavodu za šport od leta 2013 do leta 2016

v evrih

Leto	Skupaj	Stroški dela	Materialni stroški in stroški storitev	Investicije
2013	55.829	47.657	8.172	0
2014	72.834	61.501	11.333	0
2015	70.753	61.156	9.505	92
2016	58.770	46.450	11.314	1.006
Skupaj	258.186	216.764	40.324	1.098

Vir: podatki ministrstva.

Ministrstvo je v obdobju od ustanovitve muzeja do leta 2007 financiralo samo stroške dela direktorja muzeja, čeprav je bila v muzeju zaposlena tudi skrbnica muzejske zbirke. Od leta 2008 dalje je ministrstvo muzeju zagotavljalo sredstva za oba zaposlena, in sicer za vodjo s pooblastili, ki omogočajo osnovno kadrovsko in finančno poslovanje muzeja (direktor), in za skrbnico muzejske zbirke. Ni pa zagotovilo sredstev, ki bi omogočala, da bi imel muzej v delovnem razmerju za nedoločen čas vsaj eno osebo s strokovnim nazivom s področja muzejev ter angažirano osebje z ustreznimi strokovnimi nazivi za izpolnjevanje vseh obveznosti in nalog muzejske dejavnosti, kot to določa novi pravilnik o varovanju⁵⁴ (povezava s točko 2.3 tega poročila). Na podlagi omenjenega pravilnika je ministrstvo muzeju zagotovilo tudi sredstva za fizično in protipožarno varovanje, ne pa tudi za hrambo in varovanje zbranega muzejskega gradiva ter zavarovanje premoženja (povezava s točko 2.2.3 tega poročila). Ministrstvo bi moralo že iz letnih poročil muzeja za obdobje od leta 2002 do leta 2007, v katerih je muzej izkazoval presežek odhodkov nad prihodki, ugotoviti vzroke za to situacijo, ki je kazala na to, da ni zagotovljenih

⁵³ Pripojitev muzeja k zavodu za šport je bila formalno izvedena 30. 12. 2013, zato je računovodski servis zavodu za šport zaračunal izdelavo bilanc za leto 2013.

⁵⁴ Enako je določal tudi stari pravilnik o varovanju, zahteve glede zaposlenih je vseboval tudi pravilnik iz leta 2000.

dovolj sredstev za delovanje muzeja. Prav tako bi na to morali ministrstvo opozoriti tudi predstavniki ustanovitelja v svetu muzeja.

Ministrstvo je v obdobju, na katero se nanaša revizija, imelo sklenjene pogodbe o izvajanju javne službe in financiranju nalog z muzejem in zavodom za šport, ni pa imelo izhodišč za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja (povezava s točko 2.4.1 tega poročila). Ministrstvo je do leta 2008 financiralo le stroške dela direktorja, od leta 2008 dalje pa je financiralo stroške dela za dva zaposlena ter najnujnejše materialne stroške, vendar ta sredstva niso zadoščala za primerno poslovanje muzeja (povezava s točkama 2.2.3 in 2.3 tega poročila).

2.4.3 Sredstva za investicije

Pri ugotavljanju, ali je ministrstvo muzeju in zavodu zagotovilo ustrezna finančna sredstva za delovanje, nas je zanimalo tudi, ali je ministrstvo muzeju zagotovilo zadostna sredstva za investicije.

Ministrstvo je v obdobju od ustanovitve do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, investicije v muzej načrtovalo le v letnem programu športa v Republiki Sloveniji v letu 2009. Tudi muzej je le v finančnem načrtu in delovnem načrtu za leto 2009 načrtoval investicije, in sicer za nakup računalniške opreme, klimatizacijo in vlaganje v prostor.

Vlada je 15. 9. 2009 sprejela sklep o uvrstitvi projekta Opremljanje javnega zavoda Muzej športa v načrt razvojnih programov. Na podlagi tega sklepa je ministrstvo z muzejem sklenilo aneks št. 1 k pogodbi o sofinanciranju, v katerem je bilo določeno, da bo ministrstvo financiralo investicije v znesku 50.880 evrov, 25.580 evrov v letu 2009 in 25.300 evrov v letu 2010.

Sredstva za investicije za leto 2009 v znesku 25.580 evrov so bila muzeju izplačana in so bila porabljena za vzdrževanje prostorov in nakup računalniške opreme (povezava s točko 2.2.2 tega poročila). Sredstev po pogodbi o sofinanciranju za leto 2010 pa ministrstvo v letnem programu športa Republike Slovenije v letu 2010 ni načrtovalo niti jih muzeju ni izplačalo. Tudi v letnem delovnem načrtu in finančnem načrtu muzeja za leto 2010 pridobitev teh sredstev od ministrstva ni bil načrtovana.

Ministrstvo ni imelo izhodišč za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja na področju investicij (povezava s točko 2.4.1 tega poročila). Niti ob ustanovitvi muzeja niti kasneje ni opredelilo, katere investicije so potrebne za delovanje muzeja, niti ni zanje, razen 25.580 evrov v letu 2009, načrtovalo in namenilo sredstev. Ob ustanovitvi je muzeju dodelilo prostore brez opreme, zato je ta opremo pridobival z darili in donacijami (povezava s točko 2.2.1 tega poročila). Ob povečevanju muzejske zbirke in gradiva pa ministrstvo muzeju ni zagotovilo dodatnih prostorov in opreme niti sredstev zanje (povezava s točkama 2.2.1 in 2.2.2 tega poročila). Ministrstvo je muzeju za investicije v obdobju od leta 2001 do leta 2016 tako namenilo v povprečju manj kot 1.667 evrov letno, kar za potrebne investicije ni zadoščalo. V letu 2010 pa je zaradi nedodelitve sredstev za investicije ravnalo tudi v neskladju s pogodbo o sofinanciranju.

Slika 2: Prostor muzeja

Vir: gradivo zavoda za šport.

2.5 Zagotavljanje nadzora nad delovanjem muzeja

2.5.1 Vzpostavitev nadzora nad izvrševanjem obveznosti, ki izhajajo iz aktov o ustanovitvi

Pri ugotavljanju, ali je vzpostavljen ustrezen nadzor nad delovanjem muzeja in zavoda za šport, nas je zanimalo, ali sta vlada in ministrstvo zagotovila ustrezen nadzor nad izvrševanjem nekaterih obveznosti muzeja oziroma zavoda za šport, ki izhajajo iz aktov o ustanovitvi, s katerimi so te določene. Obveznosti vlade in ministrstva se nanašajo na oblikovanje organov upravljanja muzeja (v skladu s 5. členom sklepa o ustanovitvi muzeja ter 8. členom sklepa o ustanovitvi zavoda za šport), sprejemanje programov dela, finančnih načrtov, zaključnih računov s soglasjem ustanovitelja (v skladu s 6. členom sklepa o ustanovitvi muzeja oziroma 13. členom sklepa o ustanovitvi zavoda za šport) ter nadzorstveno funkcijo ministrstva v okviru nadzorne vloge po 71. členu ZJF ali 50. členu ZZ.

Vlada je v obdobju od leta 2000 do leta 2012 imenovala dva predstavnika ustanovitelja v svet muzeja ter v letu 2013 tri predstavnike v svet zavoda za šport. Po določilih 5. člena sklepa o ustanovitvi muzeja pa bi v svet muzeja morala biti imenovana tudi dva predstavnika muzeja. Imenovan je bil le eden, ker je imel muzej le dva zaposlena, eden izmed njiju pa je bil direktor. Muzej ni imel strokovnega sveta. Ministrstvo ni opredelilo, koliko zaposlenih muzej potrebuje, in ni predvidelo, koliko sredstev bi muzej potreboval za

delovanje, kar je vplivalo tudi na nezmožnost oblikovanja organov muzeja⁵⁵. Ministrstvo v okviru svoje nadzorstvene funkcije tega problema ni zaznalo – na primer v okviru nadzorne vloge po 71. členu ZJF ali nadzorne vloge po 50. členu ZZ.

Svet muzeja je od leta 2008 do leta 2012 sprejemal letne delovne in finančne načrte ter poslovna poročila muzeja, ni pa sprejel letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012, zato ju muzej ni poslal vladi, kot to zahteva 6. člen sklepa o ustanovitvi muzeja. Vlada ju od muzeja tudi ni zahtevala. Vlada je sicer podala soglasja k letnim delovnim in finančnim načrtom muzeja za obdobje od leta 2008 do leta 2012 ter k poslovnim poročilom muzeja za obdobje od leta 2008 do leta 2011.

Prav tako je vlada podala soglasje k letnemu delovnemu in finančnemu načrtu zavoda za šport za leto 2013. Ministrstvo je v skladu z 48. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014⁵⁶ podalo soglasje k letnemu delovnemu in finančnemu načrtu zavoda za šport za leto 2014 ter letnemu poročilu zavoda za šport za leto 2013; v skladu s šestim in devetim odstavkom 49. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015⁵⁷ k letnemu delovnemu in finančnemu načrtu zavoda za šport za leto 2015 ter letnemu poročilu zavoda za šport za leto 2014; v skladu s šestim in devetim odstavkom 60. člena ter drugim odstavkom 62. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017⁵⁸ pa k letnemu delovnemu, finančnemu in kadrovskemu načrtu zavoda za šport za leto 2016 ter letnemu poročilu zavoda za šport za leto 2015.

Ocenjujemo, da vlada ni v celoti izvajala nadzora nad izvrševanjem nekaterih obveznosti muzeja. Vlada je sicer imenovala svoja predstavnika v svet muzeja v skladu s 5. členom sklepa o ustanovitvi muzeja, vendar pa ni razvidno, da bi prek njiju spremljala stanje in delo muzeja, saj se ni odzvala na podatke o finančnem stanju muzeja in na to, da svet muzeja ni sprejel letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012. Poleg tega vlada v okviru svojih nadzorstvenih pristojnosti ni zaznala in se odzvala na dejstvo, da ji muzej ni posredoval v soglasje letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012 ter da organi muzeja niso bili oblikovani v skladu s sklepom o ustanovitvi muzeja. Ker ministrstvo ni opredelilo potrebnega števila zaposlenih v muzeju, tudi ni zagotovilo sredstev za njihovo zaposlitev (povezava s točkami 2.3, 2.4.1 in 2.4.2 tega poročila), kar je vplivalo na nezmožnost oblikovanja organov muzeja. Zaradi nezadostnega števila zaposlenih namreč ni bilo mogoče oblikovati sveta zavoda in strokovnega sveta zavoda v skladu s sklepom o ustanovitvi muzeja.

2.5.2 Vzpostavitev nadzora nad porabo sredstev muzeja

Pri ugotavljanju, ali je vzpostavljen ustrezen nadzor nad delovanjem muzeja in zavoda za šport, nas je zanimalo, ali je imelo ministrstvo vzpostavljen nadzor nad porabo sredstev muzeja in zavoda za šport.

⁵⁵ Svet muzeja ni bil oblikovan v skladu s 5. členom sklepa o ustanovitvi muzeja, čeprav navajamo odločitve, ki jih je sprejemal.

⁵⁶ Uradni list RS, št. 104/12.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 101/13, 38/14, 84/14, 95/14, 14/15, 46/15, 55/15.

⁵⁸ Uradni list RS, št. 96/15, 46/16, 80/16.

Ministrstvo naj bi v okviru tega nadzora spremljalo izvajanje pogodb o sofinanciranju dejavnosti muzeja in zavoda za šport, izvajalo ustrezne preveritve pred izplačili zahtevkov, preverilo višino odobrenih sredstev s potrjenim letnim delovnim in finančnim načrtom muzeja in s pogodbami o sofinanciranju ter opravljalo redne in izredne nadzore. Poleg tega naj bi ministrstvo na podlagi poročil o delu in finančnih poročil ugotavljalo skladnost z načrtovanimi vsebinami v letnem programu športa ter z letnim delovnim in finančnim načrtom muzeja.

Preverili smo pogodbe o sofinanciranju dejavnosti muzeja za obdobje od leta 2009 do leta 2013 ter pogodbe o sofinanciranju dejavnosti zavoda za šport za obdobje od leta 2013 do leta 2016 ter pogodbo o začasnem financiranju zavoda za šport za leto 2017. Ugotovili smo, da ministrstvo v pogodbah o sofinanciranju dejavnosti muzeja in zavoda za šport do leta 2015 ni določilo potrebnih dokazil za nastale stroške. Potrebna dokazila za nastale stroške je ministrstvo določilo šele v pogodbi o sofinanciranju zavoda za šport v letu 2016.

Na podlagi opravljenega pregleda sistema nadziranja v strokovni službi ministrstva ugotavljamo, da je ministrstvo pred izplačili zahtevkov muzeja oziroma zavoda za šport preverilo, če je znesek izplačila skladen z dinamiko izplačil iz pogodbe o sofinanciranju dejavnosti muzeja in zavoda za šport, ni pa od muzeja zahtevalo nobenih dokazil za nastale stroške (na primer kopij originalnih računov, pogodb, potnih nalogov, naročilnic, dobavnic ali drugih računovodskih listin, ki bi se neposredno nanašale na dejavnost muzeja oziroma zavoda za šport). V skladu s pogodbami o sofinanciranju dejavnosti muzeja in zavoda za šport bi moralo ministrstvo nadzorovati namensko porabo sredstev, vendar tovrstnih nadzorov vse do leta 2015 ni izvajalo. V juniju 2015 je pripravilo metodologijo izvajanja obdobjnih nadzorov nad porabo sredstev zavoda za šport⁵⁹. Od leta 2015 je v pogodbah o sofinanciranju določeno, da bo ministrstvo poleg rednih mesečnih nadzorov izvedlo tudi dva oziroma tri obdobjne nadzore v skladu z letnim programom nadzora. Iz poročil o opravljenih nadzorih je razvidno, da je ministrstvo opravilo dva nadzora za leto 2015 in dva nadzora za leto 2016.

Ministrstvo je sklenilo pogodbe o sofinanciranju dejavnosti muzeja oziroma zavoda za šport na podlagi potrjenih finančnih načrtov in letnih delovnih načrtov muzeja oziroma zavoda za šport. Od muzeja oziroma zavoda za šport je ministrstvo vsako leto prejelo poročilo o delu in finančno poročilo za preteklo leto. Zavod za šport je do 15. 8. 2013 in do 15. 8. 2014 posredoval ministrstvu tudi polletni poročili za tekoče leto. Ti poročili sta vsebovali podatke o sprejetem finančnem načrtu in realizaciji za obdobje januar–junij 2013 oziroma januar–junij 2014 ter oceno o načrtovani realizaciji do konca tekočega leta.

Ocenjujemo, da ministrstvo do leta 2015 ni imelo v celoti vzpostavljenega nadzora nad namensko porabo sredstev muzeja in zavoda za šport, saj v pogodbah o sofinanciranju ni opredelilo načina nadzora nad namensko porabo dodeljenih sredstev muzeju. Ministrstvo do leta 2015 tudi ni opravilo nobenega izrednega nadzora nad namensko porabo sredstev in delovanjem muzeja. Z letom 2015 je ministrstvo začelo izvajati obdobjne nadzore nad namensko porabo sredstev zavoda za šport.

⁵⁹ Št. 060-99/2015/1.

2.6 Ohranjanje dediščine s področja športa v prihodnje

2.6.1 Pripojitev muzeja k zavodu za šport

Pri ugotavljanju, ali je ministrstvo po pripojitvi muzeja zavodu za šport učinkoviteje poskrbelo za ohranjanje dediščine s področja športa, nas je zanimalo, ali je ministrstvo pripravilo ustrezne analize o posledicah ukinitve muzeja kot samostojnega subjekta in njegove pripojitve k zavodu za šport in ali je muzej po pripojitvi končno zaživel.

Vlada je na predlog ministrstva pripojila muzej k zavodu za šport brez predhodne analize o posledicah ukinitve muzeja kot samostojnega pravnega subjekta.

Ministrstvo je navedlo, da je predlagalo ukinitve muzeja in pripojitev k zavodu za šport zaradi racionalnejše ureditve javnih zavodov v smislu zmanjševanja njihovega števila.

V reviziji smo primerjali porabo sredstev za delovanje muzeja v letu 2012, ko je bil muzej še samostojna pravna oseba, in v letih 2014, 2015 in 2016, ko je bil že pripojen zavodu za šport. Leta 2013 nismo vključili v primerjavo, ker je bila pripojitev izvedena marca 2013.

Na podlagi podatkov o stroških dela, stroških storitev in materialnih stroških ter investicijah v letu 2012 v muzeju in v letih 2014, 2015 in 2016 v zavodu za šport je razvidna razlika v porabljenih sredstvih po pripojitvi muzeja k zavodu za šport v zneskih 12.710 evrov, 14.791 evrov in 26.774 evrov. V letih 2014 in 2015 se razlika nanaša na stroške računovodskih storitev, saj ta dela od pripojitve dalje opravlja zavod za šport, ter na razliko v plači med delovnim mestom direktorja muzeja⁶⁰ in vodjo oddelka II v oddelku Muzej športa⁶¹. V letu 2016 je razlika večja predvsem zaradi zmanjšanja stroškov dela za 21.645 evrov zaradi upokojitve vodje oddelka.

⁶⁰ 49. plačni razred.

⁶¹ 42. plačni razred.

Tabela 3: Poraba sredstev muzeja in oddelka Muzej športa pri zavodu za šport od leta 2012 do leta 2016

v evrih

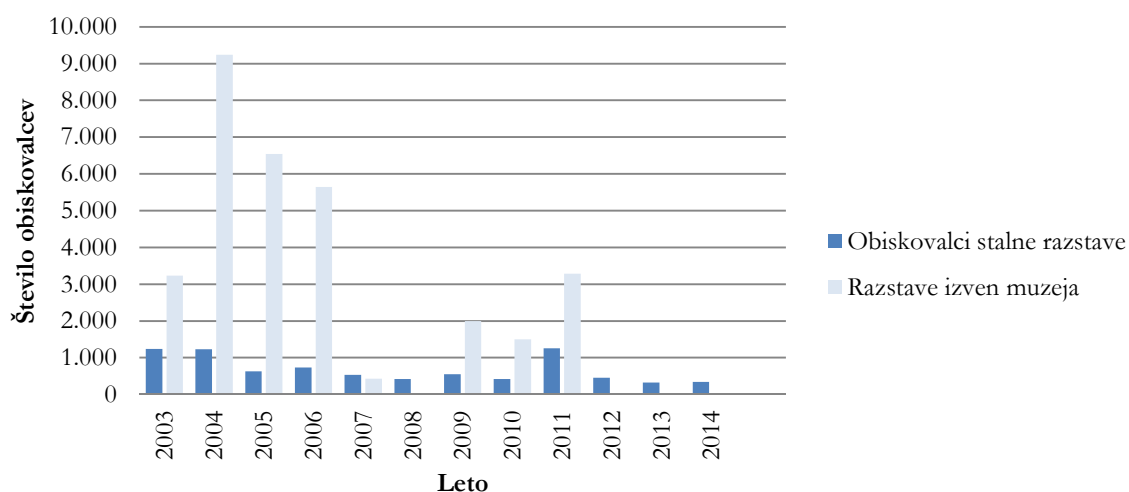
Leto	Poraba finančnih sredstev			
	Stroški dela	Materialni stroški in stroški storitev	Investicije	Skupaj
2012	68.095	17.449	0	85.544
2013	63.969	11.810	0	75.779
2014	61.501	11.338	0	72.834
2015	61.156	9.505	92	70.753
2016	46.450	11.314	1.006	58.770

Vir: podatki ministrstva in zavoda za šport.

Muzej tudi po pripojitvi k zavodu za šport nadaljuje z delom ohranjanja kulturne dediščine s področja športa v oddelku Muzej športa pod enakimi pogoji (lokacija, prostori, oprema) in z enakim številom zaposlenih. To tudi pomeni, da oddelek Muzej športa ne more več pridobivati novega muzejskega gradiva, saj dodatnega gradiva ne more niti shranjevati niti razstavljati (povezava s točko 2.2.2 tega poročila).

Število obiskovalcev se po pripojitvi v primerjavi s preteklimi leti zmanjšuje. V letu 2004 je stalno razstavo v muzeju obiskalo 1.232 obiskovalcev, v letu 2013 pa samo še 325 obiskovalcev. Muzej po letu 2011 ne beleži obiskovalcev razstav izven muzeja, saj jih v obdobju od leta 2012 do leta 2014 ni pripravil (slika 3).

Slika 3: Število obiskovalcev muzeja

Vir: podatki zavoda za šport.

Ocenjujemo, da bi ministrstvo pred predlagano ukinitvijo muzeja kot samostojnega pravnega subjekta in pripojitvijo k zavodu za šport moralo opraviti analize prednosti, slabosti in ciljev takšne pripojitve tako glede stroškov delovanja muzeja, zlasti pa glede učinkovitosti ohranjanja in razvoja kulturne dediščine s področja športa, vendar tega ni storilo. Ministrstvo po pripojitvi tudi ni izvedlo nobene analize posledic pripojitve, iz analize podatkov o stroških pa ni razvidno, da bi ta odločitev bistveno vplivala na stroške delovanja muzeja. Glede števila obiskovalcev in razstav izven muzeja pripojitev ni imela pozitivnega vpliva na povečanje obiska muzeja ali povečanje njegovih aktivnosti.

2.6.2 Rešitve za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu

Pri ugotavljanju, ali sta vlada in ministrstvo po pripojitvi muzeja učinkoviteje poskrbela za ohranjanje dediščine s področja športa, nas je zanimalo, ali je ministrstvo pripravilo, vlada pa sprejela rešitve za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu in ali je ministrstvo izvedlo kakršnekoli aktivnosti v zvezi z iskanjem primerne lokacije muzeja in opravilo analizo stroškov za predvidene lokacije.

V letu 2000 je državni zbor sprejel Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji, v katerem je opredelil kratkoročne usmeritve do leta 2001, srednjeročne usmeritve do leta 2004 in dolgoročne usmeritve do leta 2010 na področju športne dejavnosti v državi. Skrb za ohranjanje dediščine s področja športa v Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji do leta 2010 ni bila posebej opredeljena.

Na predlog vlade je državni zbor aprila 2014 sprejel tudi ReNPŠ14-23, ki določa tri ukrepe za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu:

1. dopolniti in zaokrožiti muzejske zbirke različnih športnih panog in njihova predstavitev,
2. vzpostaviti učinkovito organizacijsko strukturo muzeja ter
3. organizirati komunikativno nacionalno muzejsko ustanovo, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje.

Poleg tega je v ReNPŠ14-23 opredeljeno, da ministrstvo skrbi za povezovanje nacionalnega programa športa z drugimi nacionalnimi strategijami in politikami in v ta namen pripravi izvedbeni načrt za udejanjanje nacionalnega programa športa, s katerim opredeli dejavnosti in njihove nosilce za uresničevanje ukrepov nacionalnega programa. Izvedbeni načrt je dinamičen dokument, kar pomeni, da se mora prilagajati udejanjanju resolucije na posameznih področjih, ministrstvo pa mora potrebne prilagoditve izvesti.

Izvedbeni načrt nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023⁶² (v nadaljevanju: izvedbeni načrt), ki ga je pripravilo ministrstvo in sprejela vlada, konkretizira in udejanja usmeritve ter ukrepe ReNPŠ14-23. Tako drugi ukrep izvedbenega načrta določa aktivnosti v letih 2014 in 2015, ki se nanašajo na oblikovanje strokovne komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje muzeja na področju športa ter vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja. Tretji ukrep izvedbenega načrta pa določa, da je treba v letih 2014 in 2015 pridobiti ustrezne prostore za postavitev stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in za muzejskim standardom primerno hrambo gradiva (depoje). Kot nosilci aktivnosti so bili poleg ministrstva določeni še zavod za šport, Ministrstvo za kulturo in OKS-ZŠZ.

⁶² Vlada ga je sprejela na 70. redni seji z dne 26. 8. 2014.

Izvedbeni načrt poleg ukrepov določa še dejavnosti, roke za izvedbo in nosilce dejavnosti. Tabela 4 prikazuje dejavnosti, roke za izvedbo in nosilce dejavnosti, ki so v izvedbenem načrtu določeni glede drugega ukrepa.

Tabela 4: Drugi ukrep izvedbenega načrta

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Nosilci dejavnosti
Vzpostaviti učinkovito organizacijsko strukturo muzeja	Oblikovanje strokovne komisije, ki pripravi strateški načrt za delovanje muzeja na področju športa	2014–2015	muzej, zavod za šport, ministrstvo, Ministrstvo za kulturo, OKS-ZŠZ
	Vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja	2015	muzej

Vir: izvedbeni načrt.

Dejavnosti, roki za izvedbo in nosilci dejavnosti glede tretjega ukrepa, ki so določeni v izvedbenem načrtu, so razvidni iz tabele 5.

Tabela 5: Tretji ukrep izvedbenega načrta

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Nosilci dejavnosti
Organizirati komunikativno nacionalno muzejsko ustanovo, ki bo privlačna za obiskovalce, sponzorje in donatorje	Pridobitev ustreznih prostorov za postavitve stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in depojev	2014–2015	muzej, zavod za šport, ministrstvo, Ministrstvo za kulturo, OKS-ZŠZ
	Sofinanciranje delovanja muzeja in muzejskih dejavnosti o športu v okviru drugih muzejev	2016–2023	Ministrstvo za kulturo

Vir: izvedbeni načrt.

V izvedbenem načrtu so tako za drugi kot za tretji ukrep dejavnosti, roki za izvedbo in nosilci dejavnosti premalo natančno določeni. Izvedbeni načrt našteva nosilce dejavnosti, ni pa razvidno, katere aktivnosti naj bi izvedel posamezni nosilec. Prav tako izvedbeni načrt ne opredeli glavnega nosilca, ki bi bil odgovoren za razporeditev dejavnosti med nosilci, za njihovo pravočasno in ustrezno izvedbo in koordinacijo med nosilci dejavnosti. Menimo, da bi moral biti za vsako dejavnost določen nosilec, ki jo bo opravil, ter določen rok, v katerem jo mora opraviti.

Izvedbeni načrt v tretjem ukrepu določa Ministrstvo za kulturo za sofinanciranje delovanja muzeja od leta 2016 do leta 2023. Vlada ni znala pojasniti, kakšno vlogo naj bi Ministrstvo za kulturo imelo pri sofinanciranju delovanja muzeja glede na to, da sofinanciranja, upošteva predpisani način financiranja izvajalcev na področju kulture, ni mogoče določiti z aktom, kot je izvedbeni načrt.

Glede dejavnosti ministrstva v povezavi z ukrepi iz izvedbenega načrta je ministrstvo v okviru drugega ukrepa skupaj z zavodom za šport 26. 5. 2014 oblikovalo Odbor za pripravo izhodišč za delovanje muzeja (v nadaljevanju: odbor). Odbor sestavlja deset predstavnikov, in sicer: dva predstavnika ministrstva, po en predstavnik OKS-ZŠZ, Fakultete za šport in Zgodovinskega arhiva Celje, trije predstavniki Društva športnih novinarjev Slovenije in dva predstavnika zavoda za šport. Predstavnik Ministrstva za kulturo ni bil imenovan v odbor.

Glavne naloge odbora, ki so povzete v zapisniku ustanovitve odbora z dne 26. 5. 2014, so:

- analiza stanja muzeja in drugih muzejev s področja športa,
- ocena nepremične in premične kulturne dediščine,
- proučitev pravnih oblik in pooblastil s področja kulturne dediščine s področja športa,
- definiranje prostorskih, materialnih in kadrovskih potreb za posamezno organizacijsko obliko,
- proučitev stroškov in koristi posamezne organizacijske oblike,
- izdelava predlogov sklepov za nadaljnjo obravnavo na ministrstvu in zavodu za šport.

Odbor se je sestel še na seji z dne 3. 6. 2014, za katero je bil pripravljen dokument za projekt Izoblikovanje stališč do pomembnosti in o obsegu Muzeja športa v RS, v katerem so opredeljeni cilj, dolgoročni cilj, namen, faze in časovni okvir projekta, vsebinski del in pravne podlage. Odbor se po tej seji formalno ni več sestel, saj ni bila sprejeta končna odločitev glede lokacije prostorov muzeja.

Glede pridobitve ustreznih prostorov za muzej, na kar se nanaša tudi tretji ukrep izvedbenega načrta, je zaslediti nekaj predlogov o različnih rešitvah za preselitev muzeja na primernejšo lokacijo, na primer možnost ukinitve Slovenskega šolskega muzeja in ustanovitve novega javnega zavoda Muzej športa in šolstva in možnost selitve muzeja v Športni park Stožice. Rešitve niso bile podrobneje opredeljene niti realizirane. Glede pridobitve ustreznih prostorov za standardom primerno hrambo gradiva (depojev) je ministrstvo v maju 2015 opravilo ogled skladiščnega objekta Zavoda Republike Slovenije za blagovne rezerve za morebitno ureditev depojev za potrebe muzeja.

Pojasnilo ministrstva

Ministrstvo ves čas išče primerne prostore za postavitev stalne razstave, opravljene so bili razgovori z lastniki potencialnih objektov, ogledi štirih lokacij in izdelano primerjalno vrednotenje primernosti objektov oziroma prostorov – Analiza primernosti lokacije za Muzej športa Republike Slovenije. Zavod za šport je 25. 9. 2015 izdelal dokument identifikacije investicijskega projekta za opremo za depo eksponatov in arhiv muzeja športa. Obstoječi dokument identifikacije investicijskega projekta za depo se je decembra 2015 razširil na zagotovitev ustreznih prostorov in opreme za postavitev stalne zbirke. Do realizacije investicijskih projektov ni prišlo zaradi zaprtja proračuna s 1. 9. 2016 (depo) in še nezaprte finančne konstrukcije projekta (stalna zbirka).

Poleg analize primernosti možnih lokacij za postavitev stalne razstave oziroma preselitev muzeja bi bilo po naši oceni treba opraviti tudi analize stroškov in potrebnih vlaganj za posamezne lokacije ter analize stroškov in koristi glede materialnih in kadrovskih potreb muzeja, česar Analiza primernosti lokacije za Muzej športa Republike Slovenije ne vsebuje. Ocenjujemo, da bi ministrstvo moralo opraviti tudi analizo količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa v primerjavi z drugimi muzeji, ki prav tako hranijo dediščino s področja športa⁶³, kot podlago za pripravo odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in

⁶³ Na primer Tehniški muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije.

potrebnih virih, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto ReNPS14-23 oziroma izvedbeni načrt.

Na predlog vlade je bila v državnem zboru sprejeta ReNPS14-23, ki določa tri ukrepe za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu. Na predlog ministrstva je vlada na podlagi ReNPS14-23 sprejela tudi izvedbeni načrt, ki predvideva ukrepe in dejavnosti za iskanje rešitev za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti na področju športa ter iskanje primerne lokacije muzeja, vendar ocenjujemo, da izvedbeni načrt premalo podrobno določa dejavnosti, roke za njihov izvedbo, nosilce dejavnosti in koordinacijo med njimi. Ministrstvo je skupaj z zavodom za šport imenovalo odbor, ki se je po ustanovni seji sestel le še enkrat, kasneje pa ne več, saj se je odločil čakati na sprejem odločitve o potencialnih lokacijah muzejskih prostorov. Ministrstvo je pripravilo analizo možnih lokacij muzejskih prostorov, ki pa se nanaša le na njihovo primernost, ne pa tudi na potrebna vlaganja in stroške, ki bi bili potrebni za vzpostavitev muzeja na vsaki od možnih lokacij.

3. MNENJE

Revidirali smo učinkovitost Vlade Republike Slovenije in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pri skrbi za dediščino s področja športa od 1. 1. 2000 do izdaje osnutka revizijskega poročila. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je do 30. 11. 2000 delovalo kot Ministrstvo za šolstvo in šport, v obdobju od 30. 11. 2000 do 3. 12. 2004 kot Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, od 3. 12. 2004 do 10. 2. 2012 kot Ministrstvo za šolstvo in šport, od 10. 2. 2012 do 20. 3. 2013 kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport in od 20. 3. 2013 kot Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Za izrek mnenja smo odgovorili na vprašanje, ali vlada in ministrstvo učinkovito ohranjata dediščino s področja športa v okviru muzejske dejavnosti. Vlada je na predlog ministrstva leta 2000 za ta namen ustanovila Muzej športa kot samostojen javni zavod, v letu 2013 pa ga je pripojila Zavodu za šport Republike Slovenije Planica.

Vlada ni izvedla vseh aktivnosti, ki so v njeni pristojnosti in so pomembne za delovanje muzeja, saj glede na to, da v času ustanovitve muzeja Zakon o športu ni vseboval pristojnosti varstva kulturne dediščine na tem področju, muzej ni bil ustanovljen na ustreznih pravnih podlagah. Tudi s spremembo sklepa o ustanovitvi muzeja vlada še vedno ni jasno določila, katero ministrstvo je za muzej pristojno. Ta nejasnost je pomembna predvsem zaradi opredelitve odgovornosti za finančni del poslovanja muzeja, ki je bila ključna tako ob ustanovitvi kot ob kasnejšem delovanju muzeja. Tudi ob spreminjanju pravnih podlag, to je ob sprejetju Zakona za uravnoteženje javnih financ, akti muzeja s temi pravnimi podlagami niso bili usklajeni. V praksi je pristojnosti v razmerju do muzeja dejansko izvrševalo ministrstvo, ki je tudi v celoti financiralo njegovo delovanje.

Ministrstvo ob ustanovitvi muzeju ni zagotovilo primernih prostorskih pogojev, saj prostori brez opreme niso zagotavljali pogojev za delovanje muzeja, zato je ta sredstva za začetek delovanja z izposojjo in darili pridobil sam. Z muzejem tudi ni sklenilo pogodbe o upravljanju prostorov, ki jo je predvideval sklep o dodelitvi prostorov. Ministrstvo muzeju tudi kasneje ni zagotovilo ustreznih prostorov in opreme za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti, kljub temu da se je zbirka gradiva v obdobju njegovega delovanja povečevala. Prostor, v katerem je pripravljena vzorčna razstava, ni dovolj velik za postavitev stalne razstave. Večina gradiva muzeja se nahaja v škatlah, ki zasedajo vse ostale prostore muzeja. Muzej ni dostopen za invalide, večjih predmetov vanj ni mogoče prinesiti zaradi ozkih hodnikov in vrat. Ministrstvo muzeju ni zagotovilo pogojev za pripravo sodobne in za obiskovalce privlačne stalne razstave, ki bi sledila tudi novim športom in omogočala dopolnjevanje zbirke glede na razvoj novih športov in rezultatov športnikov. Ministrstvo je muzeju zagotovilo finančna sredstva, ki so zadostovala le za delno varovanje muzeja, ni pa bilo mogoče z njimi zagotoviti ustrezne hrambe in varovanja zbranega muzejskega gradiva ter zavarovanja premoženja.

Ministrstvo tudi ni imelo kriterijev za določitev potrebnega števila in potrebne strokovne usposobljenosti kadra za delovanje muzeja. Sistemizacija mu ni bila posredovana, saj je muzej v obdobju od leta 2001 do leta 2013, ko je deloval kot samostojna pravna oseba, niti ni sprejel, ministrstvo pa ga k njenemu sprejemu

in predložitvi niti ni pozvalo. Noben dokument ministrstva ni podrobneje določal potrebnega števila in strukture zaposlenih v muzeju, ministrstvo pa tega tudi ni preverjalo.

Ministrstvo je v obdobju, na katero se nanaša revizijo, imelo sklenjene pogodbe o izvajanju javne službe in financiranju nalog z muzejem in zavodom za šport, vendar pa od ustanovitve muzeja do leta 2009 ni imelo določenih izhodišč in kazalcev za izračun potrebnih sredstev za delovanje muzeja in tudi ni poznalo podlag, na katerih je potrebna finančna sredstva v svojem finančnem načrtu utemeljil muzej. Ta izhodišča tudi v letnih delovnih in finančnih načrtih muzeja za obdobje od leta 2003 do leta 2007 niso bila navedena, ministrstvo pa muzeja na to ni nikoli opozorilo. Izhodišča, ki jih je ministrstvo posredovalo muzeju v obdobju od 2009 dalje, so izhodišča, ki so veljala za vse posredne proračunske uporabnike. Ministrstvo bi moralo z muzejem uskladiti tudi izhodišča in kazalnike za izvedbo programskega dela muzeja, saj bi samo na podlagi teh izhodišč lahko načrtovalo razvoj varstva kulturne dediščine na področju športa. Do leta 2008 je ministrstvo muzeju financiralo le stroške dela direktorja, od leta 2008 dalje pa je financiralo stroške dela za dva zaposlena, najnujnejše materialne stroške ter minimalne stroške investicij v letu 2009, vendar ta sredstva niso zadoščala za primerno poslovanje, tako da muzej ni imel sredstev za zagotovitev ustreznih prostorov, opreme in kadrovskih pogojev za delovanje. Niti ob ustanovitvi muzeja niti kasneje ministrstvo ni opredelilo, katere investicije so potrebne za delovanje muzeja, niti ni zanje, razen 25.580 evrov v letu 2009, načrtovalo in namenilo sredstev. Ministrstvo je muzeju za investicije v obdobju od leta 2001 do leta 2016 tako namenilo v povprečju manj kot 1.667 evrov letno. V letu 2010 pa je zaradi nedodelitve sredstev za investicije ravnalo tudi v neskladju s pogodbo o sofinanciranju.

Vlada ni v celoti izvajala nadzora nad izvrševanjem nekaterih obveznosti muzeja. Imenovala je svoja predstavnika v svet muzeja, vendar pa ni razvidno, da bi prek njiju spremljala stanje in delo muzeja, saj se ni odzvala na podatke o finančnem stanju muzeja in na to, da svet muzeja ni sprejel letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012. Poleg tega vlada v okviru svojih nadzorstvenih pristojnosti ni zaznala in se odzvala na dejstvo, da ji muzej ni posredoval v soglasje letnega delovnega in finančnega načrta za leto 2013 ter poslovnega poročila za leto 2012 ter da organi muzeja niso bili oblikovani v skladu s sklepom o ustanovitvi muzeja.

Ker ministrstvo ni opredelilo potrebnega števila zaposlenih v muzeju, tudi ni zagotovilo sredstev za njihovo zaposlitev, kar je vplivalo na nezmožnost oblikovanja organov muzeja. Zaradi nezadostnega števila zaposlenih namreč ni bilo mogoče oblikovati sveta zavoda in strokovnega sveta zavoda. Ministrstvo do leta 2015 tudi ni imelo v celoti vzpostavljenega nadzora nad namensko porabo sredstev, saj v pogodbah o sofinanciranju ni opredelilo načina nadzora nad namenskostjo porabe dodeljenih sredstev in tega nadzora niti ni izvajalo. Od leta 2016 pa ima ministrstvo v pogodbah o sofinanciranju določena potrebna dokazila za nastale stroške, od leta 2015 pa tudi, da bo poleg rednih mesečnih nadzorov izvedlo dva oziroma tri obdobjne nadzore v skladu z letnim programom nadzora. Ministrstvo je izvedlo dva obdobjna nadzora nad porabo sredstev zavoda za šport za leto 2015 in dva za leto 2016.

Pred ukinitvijo muzeja kot samostojnega pravnega subjekta in njegovo pripojitvijo k zavodu za šport bi ministrstvo moralo opraviti analize prednosti, slabosti in ciljev takšne pripojitve tako glede stroškov delovanja muzeja, zlasti pa glede učinkovitosti ohranjanja in razvoja kulturne dediščine s področja športa, vendar tega ni storilo. Tudi po pripojitvi ministrstvo ni izvedlo nobene analize posledic pripojitve, iz analize podatkov o stroških pa ni razvidno, da bi ta odločitev bistveno vplivala na stroške delovanja muzeja. Glede števila obiskovalcev in razstav izven muzeja pripojitev ni imela pozitivnega vpliva na povečanje obiska muzeja ali povečanje njegovih aktivnosti.

Na predlog vlade je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023, ki določa tri ukrepe za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu. Na predlog ministrstva je vlada na njeni podlagi sprejela tudi Izvedbeni načrt nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023, ki predvideva ukrepe in dejavnosti za iskanje rešitev za nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti na področju športa ter iskanje primerne lokacije muzeja. Menimo, da izvedbeni načrt premalo podrobno določa dejavnosti, roke za njihovo izvedbo, nosilce dejavnosti in koordinacijo med njimi. Ministrstvo je marca 2014 sodelovalo pri oblikovanju Odbora za pripravo izhodišč za delovanje muzeja, ki se je v tem letu sestal še enkrat, kasneje pa ne več, ker ni bila sprejeta odločitev o lokaciji prostorov muzeja. Analiza možnih lokacij muzejskih prostorov, ki jo je pripravilo ministrstvo, se nanaša le na njihovo primernost, ne pa tudi na potrebna vlaganja in stroške, ki bi bili potrebni za vzpostavitev muzeja na vsaki od možnih lokacij.

Na podlagi navedenih ugotovitev menimo, da vlada in ministrstvo od 1. 1. 2000 do 24. 3. 2017 *nista bila učinkovita* pri ohranjanju dediščine s področja športa v okviru muzejske dejavnosti.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Vlada Republike Slovenije morata v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

- navedbo revizije, na katero se nanaša,
- kratek opis nesmotnosti v poslovanju, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
- izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotnosti.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- pripravilo obrazložen predlog potrebnih sprememb in dopolnitev Izvedbenega načrta nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023 glede drugega in tretjega ukrepa (oblikovanje strokovne komisije za pripravo strateškega načrta za delovanje Muzeja športa ter vzpostavitev organizacijske in kadrovske strukture muzeja v letih 2014 in 2015 ter pridobitev ustreznih prostorov za postavitev stalne razstave o zgodovini športa na Slovenskem in za muzejskim standardom primerno hrambo gradiva v letu 2014 oziroma letu 2015), ki bo primeren za obravnavo na Vladi Republike Slovenije, in sicer tako, da bodo dejavnosti, roki za izvedbo in nosilci dejavnosti konkretno določeni – točka 2.6.2;
- pripravilo načrt aktivnosti za izvedbo vseh potrebnih analiz za sprejem dokončne odločitve o lokaciji prostorov muzeja – točka 2.6.2.

Vlada Republike Slovenije mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

- pripravila načrt aktivnosti za sprejetje sprememb in dopolnitev Izvedbenega načrta nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023 glede ukrepov za ohranjanje pogojev za razvoj muzejske dejavnosti v športu.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁶⁴. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Vlada Republike Slovenije kršita obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁶⁴ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIPOROČILA

Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport priporočamo, naj pri ohranjanju dediščine s področja športa:

- izvede analizo količine, vrste in stanja gradiva v muzeju športa v primerjavi z drugimi muzeji, ki tudi hranijo dediščino s področja športa, za pripravo odločitev o najbolj primerni organizacijski obliki in potrebnih virih, ki bodo zagotavljali nadaljnji razvoj muzejske dejavnosti v športu glede na sprejeto Resolucijo o nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023 oziroma Izvedbeni načrt nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2014–2023.

Vladi Republike Slovenije priporočamo, naj:

- v prihodnje ustanavlja javne zavode le po predhodno opravljenih analizah stroškov in koristi glede prostorskih, materialnih in kadrovskih potreb.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
generalni državni revizor

Poslano:

1. Vladi Republike Slovenije, priporočeno s povratnico;
2. Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, priporočeno s povratnico;
3. mag. Antonu Ropu, priporočeno;
4. Janezu Janši, priporočeno;
5. Borutu Pahorju, priporočeno;
6. mag. Alenki Bratušek, priporočeno;
7. dr. Pavlu Zgagi, priporočeno;
8. dr. Lovru Šturmu, priporočeno;
9. dr. Luciji Čok, priporočeno;
10. dr. Slavku Gabru, priporočeno;

11. dr. Milanu Zveru, priporočeno;
12. dr. Igorju Lukšiču, priporočeno;
13. dr. Žigi Turku, priporočeno;
14. dr. Jerneju Pikalu, priporočeno;
15. dr. Stanislavi Setnikar Cankar, priporočeno;
16. dr. Miroslavu Cerarju, priporočeno;
17. Klavdiji Štalcer, priporočeno;
18. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
19. arhivu.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si